Regional
Hunedoara

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Înconjuraţi de întinse spaţii deschise, noii zgîrie-nori ai Moscovei nu împiedică „aerisirea" oraşului.
(Citiţi în pag. VI-a: „Oraşele, nişte insule de căldură")
Foto : I. Denisenko

DIN SUMAR :

Gigantul de jumătate de kilometru transmite...

O lume din „1001 de nopţi" în veacul XX

Un campionat mondial de box fără mănuşi, fără ring şi fără spectatori

Hipertensiunea arterială

Povara gloriei

Arta lui El Cordobes

Violonista

Foto : B. Dadvadze

ANUL XXIII
47
(1184)
24 noiembr. 1967
12 pagini, 1 leu

K. Star : Comandantul de partizani Ekab Zile (Lemn)

MEMORII

Un brunet frumos, cu ochi neliniștiți și privire pătrunzătoare

Bătrînețea e un lung rămas bun. Îi conducem îndureraţi pe cei care ne-au fost dascăli, călăuze prin labirintul gîndirii, făclie şi exemplu, împăcîndu-ne cu pierderea celor de aceeaşi vîrstă, cu dispariţia propriei noastre generaţii. Ne vine sorocul, şi înaintea noastră se deschide ultimul drum, inevitabil. Amintirile, această tainică fîntînă a trecutului, care prefigurează cercul lumii noastre interioare, ne devin indispensabile şi de o mare acuitate. Rostogolindu-ne pe panta vieţii, începem să preţuim scrisorile păstrate întîmplător, autografele, fotografiile îngălbenite de vreme, cioburile trecutului, fetişurile ce ne regenerează memoria şi ne împrospătează spiritul

N-am reuşit să adun, din anii ce au trecut, nimic substanţial. Aşa a fost să fie. Dar oamenii au păstrat cîte ceva din lucrările care mi-au aparţinut şi mi le-au înapoiat cînd ne-am reîntîlnit. O asemenea relicvă a devenit cartea, cu o inscripţie lăbărţată, făcută cu cerneală roşie : „Galinei Osipovna Serebriakova spre plăcută amintire. B Pasternak. 15. X. 27“

Boris Leonidovici era adesea oaspetele casei noastre acum patruzeci de ani. A urmat cursurile liceului clasic, împreună cu soţul meu. Îi despărţeau doar doi ani şi două clase. Deşi Pasternak era mai tînăr, se întîlneau foarte des. Dar nu numai acest fapt m-a apropiat de Pasternak. Mai era prieten şi cu I. Z Cerniak, un om talentat, de o factură deosebită, pe care eu îl preţuiam foarte mult

De altfel, chiar în casa lui Cerniak am făcut cunoştinţă cu Pasternak şi cu soţia lui, Evghenia. Poetul m-a uimit pe dată cu inteligenţa şi naivitatea-i copilărească Nu întîlnisem pînă atunci un om mai sincer, mai străin de mărunţişurile vieţii şi, în acelaşi timp, fără urmă de poză în gesturi şi atitudine Şi înfăţişarea lui mi s-a părut neobişnuită Era înalt şi clădit tinereşte ; frumos, în pofida trăsăturilor neregulate ale feţei ; cu dinţii mari şi pometii obrajilor asimetrici Un brunet frumos, cu nişte ochi neliniştiţi şi privire pătrunzătoare. Pasternak spunea că Marina Ţvetaeva îl asemăna, deopopotrivă, cu un arab şi cu un cal.

La prima întîlnire, poetul ne-a citit fragmente din poemul „Anul... 905“, la care tocmai lucra, iar Cerniak le-a analizat minuţios. M-am străduit să înţeleg şi să memorez tot ce-am auzit în acea seară neobişnuită...

Răsfoind cărticica cu coperţi moi şi cu autograful lui Pasternak mă străduiesc să reînviu în amintire seara cînd a venit la noi, pe strada Granovski, şi mi-a adus volumul „Anul... 905“, ce de abia văzuse lumina tiparului. Era însoţit de Cerniak şi, după ce şi-au scos paltoanele, au continuat convorbirea despre poezie şi căile ei, începută pe stradă. Pentru noi era cît se poate de interesant să-i ascultăm. Cerniak îşi avansa ideile cu o logică strînsă, ilustrîndu-le cu exemple din istoria literaturii, jonglînd cu rimele. Îl pomenea cînd pe Puşkin, cînd pe Musset, cînd pe Baratînski, Verlaine şi pe mulţi alţii. În aprecierile lui nu exista loc pentru diletantism, superficialitate sau cunoştinţe culese la întîmplare. Studiase totul temeinic ca un om de ştiinţă, de la început pînă la sfîrşit Şi fiind în toate la fel de exhaustiv, ne comunica fapte interesante despre îndelungatul litigiu dintre Nekrasov şi Herzen pentru moştenirea primei soţii a lui Ogariov : Marina Lvovna, despre soarta fiicei lui Dostoevski, despre noua arhivă Viardot, despre scrisorile lui N. N. Puşkin şi ale soţiei lui Mendeleev. Pasternak se exprima confuz, cu însufleţire, uneori neclar dar interesant. Replicile lui erau neaşteptate şi te obligau să reflectezi Nu răspundea niciodată simplu la întrebări, ci îşi compunea, îşi improviza răspunsurile. Îi plăcea să glumească, dar umorul lui era mai fin şi mai complicat decît acela cu care eram noi obişnuiţi

Într-o zi s-a întîlnit la noi şi a stat mult de vorbă cu Faizulla Hodjaev, pe atunci unul dintre preşedinţii Comitetului Executiv Central al U.R.S.S. şi preşedintele Consiliului de Miniştri al R.S.S. Uzbekă. Au discutat despre Blok, Briusov, despre creaţia lui Pasternak. Faizulla a declamat din Firdousi, în limba turkmenă. Versurile recitate într-o limbă necunoscută sună întotdeauna ca o melodie şi Boris Leonidovici era vizibil emoţionat. În afară, poate, de creaţia lui Esenin, numai în opera lui Pasternak se simte atît de puternic unitatea dintre poezie şi muzică

De fiecare dată cînd venea la noi, mama mea sau altcineva dintre cunoscuţii noştri se aşeza la pian. În anii aceia, compoziţiile lui Kalinnikov, Musorgski, Skriabin ne desfătau pe toţi. Simfonia nemuritoare a lui Kalinnikov, care n-a avut o viaţă mai lungă decît compozitorul ei, îi plăcea în chip deosebit lui Pasternak. După ce asculta muzica, începea să declame fără prea multe insistenţe din ultimele lui versuri...

Şi cu cît l-am cunoscut mai bine pe Pasternak, cu atît mai bine am înţeles cît de neobişnuită era lumea gîndurilor lui, atît de îndepărtată de tot ce trăiam noi atunci. Sentimentul înstrăinării îl stăpînea puternic. El plutea în atmosfera unor reprezentări idealiste abstracte.

Rîsul lui Pasternak mi-a deschis, într-o bună măsură, calea spre înţelegerea poetului. L-am auzit din nou în 1959, cînd am petrecut cîteva ore împreună cu Boris Leonidovici la vila lui de la Peredelkino Nu ne mai văzusem de douăzeci şi cinci de ani. Părul rebel al poetului albise. Trei riduri adînci îi tăiau fruntea. Buzele mari i se lăsaseră uşor. Faţa puternic arsă de soare îmi părea sculpturală, mai severă ca în tinereţe. Dar rîsul, rîsul lui copilăresc, splendid în sinceritatea lui rămăsese acelaşi...

Galina Serebriakova

LA ÎNDEMÎNA ORICUI

2 500 de titluri

În holul Sălii mici a Palatului Republicii Socialiste România a fost deschisă expoziţia „Cartea sovietică“, ce înmănunchează, în standurile ei, aproape 2 500 de titluri.

Expoziţia prezintă o vastă gamă de tipărituri din toate domeniile ştiinţei, artei şi literaturii.

Standul central al expoziţiei este consacrat celor mai recente ediţii ale operelor lui Marx, Engels şi Lenin, manualelor pentru învăţămîntul de toate gradele, studiilor şi altor lucrări de marxism-leninism.

Era atomică, împreună cu toate sectoarele ştiinţifice adiacente, este reprezentată într-un stand special ce cuprinde lucrări de cibernetică, astronomie, fizică atomică etc.

În acelaşi timp, organizatorii expoziţiei au acordat o deosebită atenţie cărţii tehnice. Standurile acestui sector cuprind lucrări sovietice de specialitate, precum şi numeroase lucrări ale unor specialişti de renume universal, din toate ţările lumii, traduse în limba rusă.

Activitatea editorială consacrată literaturii beletristice este prezentă cu opere de Gogol, Tolstoi şi Dostoevski, Blok şi Gorki, Şolohov şi Leonov, Tendriakov, Rosliakov etc. Tot aici îşi găsesc loc operele literaturii universale traduse în limba rusă, de la comediile lui Menandru la poemele lui Federico Garcia Lorca.

Un stand special este destinat poeziei, prozei şi dramaturgiei româneşti traduse în limba rusă, în care aflăm versurile lui Eminescu şi proza lui Creangă, poezia lui Arghezi şi teatrul lui Caragiale, romanele lui Sadoveanu. Rebreanu, Cezar Petrescu, Marin Preda, Titus Popovici etc. Expoziţia e vizitată zilnic de un public numeros şi va fi deschisă pînă la 29 noiembrie crt.

ISTORIE LITERARĂ

Direcţiile realismului rus

În cadrul unei conferinţe care a avut loc în cursul acestui an la Institutul pentru literatură universală „Gorki“ şi a reunit cercetători de frunte, au fost discutate şi anumite aspecte ale dezvoltării realismului rus. Problema, multă vreme tratată în mod empiric, a fost reluată pentru a se obţine o mai mare claritate şi mai multă preciziune în definirea realismului rus, mai ales din secolul XIX. Referatele, comunicările şi discuţiile au evidenţiat ideea că în cadrul realismului rus din secolul trecut s-au manifestat diferite orientări. Aceste orientări, în funcţie de influenţele exercitate asupra diferiţilor scriitori şi, mai ales, în legătură cu personalitatea lor, au diversificat curentul şi l-au lărgit cu tonuri şi nuanţe specific ruseşti.

În intervenţia sa, M. Hrapcenko a deosebit două orientări principale. Prima, pe care a numit-o „puşkiniană“, se caracteriza prin conflicte avînd la baza lor ciocnirea dintre individ şi societate. A doua, „gogoliană“, se deosebea prin conflictele dintre cerinţele colectivităţii, ale maselor, şi structura socială existentă.

În referatul „Principiile tipologice ale realismului în literatura beletristică“, G. Pospelov a încercat o delimitare a tendinţelor în funcţie de principiul tipicului. Ghidîndu-se după formula lui Engels, el a ajuns la concluzia că realismul rus a cunoscut două modalităţi de expresie estetică. Unii scriitori au reflectat în operele lor, în mod nemijlocit, „împrejurările tipice“, cu o mare capacitate de a determina comportarea eroilor literari. Alţii n-au înfăţişat în chip direct aceste împrejurări, nu le-au dezvăluit în cursul desfăşurării naraţiunii şi nici nu le-au folosit ca fundal pentru operele lor. Cu toate acestea, G. Pospelov consideră că operele din această a doua categorie nu sînt mai puţin realiste decît cele din prima, întrucît „împrejurările tipice definesc nu numai conduita eroilor, ci contribuie în chip intim la formarea caracterului acestora“. De aici, G. Pospelov ajunge să identifice două tipuri de realism : unul al „simptomelor“, al doilea al „împrejurărilor“. Cele două tipuri se pot întîlni în cadrul creaţiei unuia şi aceluiaşi scriitor. Autorul referatului amintit socoteşte că în „Evgheni Oneghin“, Puşkin s-a inspirat din „realismul simptomatic“, în timp ce în „Fata căpitanului“ el a vădit „realismul împrejurărilor“. Pospelov îşi îngăduie a socoti că în literatura democrat-revoluţionară a precumpănit „realismul împrejurărilor“, în timp ce ceilalţi scriitori, de la Puşkin la Cehov, au vădit înclinaţii spre „realismul simptomelor“.

Aceste încercări de a defini direcţiile de orientare a realismului rus, ca şi altele, nu mai puţin interesante, au prilejuit vii dezbateri.

VITRINA

Editurile şi librăriile din Japonia...

Editurile şi librăriile japoneze şi-au familiarizat cititorii cu literatura sovietică încă din zorii apariţiei ei. Opera lui Gorki a servit ca o introducere în universul acestei literaturi. Ea s-a bucurat de atenţia editorilor japonezi chiar de la începutul acestui secol, iar piesa „Azilul de noapte“ se află în repertoriul teatrului japonez modern de la apariţia lui.

Dar traducerile din literatura sovietică au cunoscut o adevărată perioadă de înflorire în deceniul al treilea, o dată cu înfiinţarea Asociaţiei scriitorilor proletari (N.A.P.F.) În această epocă au văzut lumina tiparului un mare număr de opere fundamentale ale literaturii sovietice : „Înfrîngerea“ de A. Fadeev, „Săptămîna“ de I. Libedinski, „Torentul de fier“ de A. Serafimovici, „Trustul DE“ şi „Julio Jurenito“ de I. Ehrenburg, „Foamea“ şi „Natalia Tarpova“ de S. Semionov, povestirile lui Zoscenko şi multe altele, pe care spaţiul nu ne permite să le cităm.

Deşi Asociaţia scriitorilor proletari japonezi a fost desfiinţată în 1934, pînă în 1940 au mai fost traduse şi tipărite romanele lui N. Ostrovski, „Şi a fost ziua a doua“, de I. Ehrenburg, „Viţelul de aur“ de I. Ilf şi E. Petrov, „Pe Donul liniştit“ de M. Şolohov, „Omul îşi schimbă pielea“ de Bruno Iasenski etc.

Şi dacă în timpul celui de-al doilea război mondial, literatura sovietică a dispărut din vitrinele librăriilor japoneze, după terminarea războiului, operele ei, mai vechi şi mai noi, au fost editate în tiraje tot mai mari şi au cucerit un public cititor foarte larg. Au fost traduse o bună parte dintre romanele şi nuvelele reprezentative pentru literatura celui de-al doilea război mondial, s-a continuat editarea operelor de prestigiu din deceniile trei-patru ale acestui secol, iar în ultima vreme şi cele mai noi lucrări ale literaturii sovietice contemporane.

MERIDIANE SOVIETICE

O lume din „1 001 de nopți" în veacul XX

Turkmenia e ținutul cu cea mai caldă climă din Asia Centrală. Nu sînt rare zilele cînd mercurul termometrelor urcă pînă la +50 de grade Celsius, iar în inima deșertului chiar pînă la +80 de grade. Ploile sînt rare. Sînt regiuni în care, în tot cursul anului, nu cade un strop de ploaie.

Așhabadul, capitala R. S. S. Turkmene, se adăpostește de soare la umbra platanilor și a unor plopi uriași. Poeții îl numesc „oraș înflorit" și „cetatea dragostei". Dar mai bine parcă s-ar potrivi să i se spună „floarea deșertului". Căci, în imediata apropiere a capitalei turkmene — cu străzi lungi, asfaltate, mărginite de clădiri moderne, pe care gonesc sumedenie de vehicule — se întinde pustiul Kara-Kum.

Timp de milenii, nesfîrșitele întinderi de nisip n-au fost străbătute decît de triburi flămînde, rătăcind în căutarea apei. Acum, deșertul e traversat de șosele moderne și de căi ferate. Iar cînd canalul Kara-Kum va atinge Caspica din mările nordice vor coborî, prin Volga, noi „corăbii ale deșertului", vapoare care vor circula printre nisipuri. Ele vor tăia Asia Centrală pînă în Afganistan.

Pînă atunci, vizitatorii acestor meleaguri se pot opri, pentru odihnă, pe malul unui mare lac artificial, umplut de apele Amu-Dariei, aduse de un canal de 800 de kilometri lungime săpat în patru-cinci ani. Oameni curajoși, înarmați cu puternice mijloace tehnice, au durat acest drum de apă pentru a da viață nisipurilor și pustiilor întinderi sărăturoase. Incît nu e de mirare dacă, din cînd în cînd, se văd bătrîni care se pleacă adînc peste unda limpede, își fac mîinile căuș, scot puțină apă și o duc smerit la frunte, într-un gest de devoțiune, ca pentru a se închina elementului ce însemnează atît de mult pentru patria lor: verdeață, răcoare, fertilitate, într-un cuvînt — viață!

Industria republicii e concentrată în vest, către Caspica. In această regiune se extrage acum o cantitate de petrol egală cu producția întregii Rusii țariste acum jumătate de veac. Dar principalele bogății ale Turkmeniei sînt totuși bumbacul, astrahanul și caii de rasă crescuți în grajdurile de la Akaltekin. Ca să nu mai vorbim de covoarele turkmene, încununate cu premii la Paris și Bruxelles. Spectacolul oferit de o fabrică de covoare turkmene rămîne întipărit multă vreme în mintea vizitatorului. Femei și fete, în marea lor majoritate remarcabil de frumoase, împletesc cu mîini vrăjite minunății coborîte parcă dintr-un basm din „1001 de nopți". Se spune că un metru pătrat de covor turkmen — adevărat juvaier de lînă, cu nuanțe subtile și ornamente uimitoare — cuprinde peste un milion de noduri. Tonul dominant este însă roșul, culoarea preferată a turkmenilor, care poate fi aflată pretutindeni: rochii, văluri, halate (în accepția locală a noțiunii, adică un fel de pardesiu lung și ușor, încheiat în față, purtat de bărbați) — toate sînt roșii. Roșii ca soarele în amurg, ca purpura lalelelor și a macilor care înfloresc primăvara în deșert...

A venit apa!

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Înfrîngerea balaurului

Pe marginea unui adevărat crater, cinci muncitori își scutură triumfători căștile. Gestul lor spune mai mult decît cuvintele, care, de altfel, nici n-ar putea reda cum se cuvine înfruntarea lor de 135 de zile și nopți cu un balaur cumplit, ce vărsa uriașe limbi de foc. Ce s-a întîmplat? De fapt, nimic neobișnuit pentru sondori: pe cînd săpau o sondă în căutare de gaze naturale, la nord de Dușanbe, capitala R. S. S. Tadjice, au dat de un zăcămînt atît de bogat, încît gazul încătușat timp de milenii în măruntaiele Pămîntului a țîșnit spre libertate și s-a aprins. O făclie alimentată de mii de metri cubi de gaze nu se stinge ca un incendiu oarecare. Sondorii își cunoșteau meseria și au recurs pe rînd la toate mijloacele existente, dar nu au înregistrat decît eșecuri. Timp de 4 luni, gazul nu a putut fi stăpînit. Abia cîteva tone de ciment turnate în foraj au înăbușit flacăra cu un „dop" rezistent.

Acesta nu este însă decît unul dintre succesele înregistrate în zăcămintele de gaze de lîngă Dușanbe. Peste scurt timp, exploatarea acestora se va face după voința omului și ele nu se vor mai aprinde decît acolo unde li se va porunci.

În ultimii ani, acțiunea de prospectare a rezervelor de gaze naturale din Uniunea Sovietică s-a intensificat. Geologii au stabilit că prețiosul combustibil este răspîndit în mai bine de jumătate din subsolul țării, totalizînd circa 60 de bilioane de metri cubi, adică 45 la sută din rezervele mondiale. Descoperirea și exploatarea a 180 de zăcăminte noi a asigurat, în 1965, o producție de 150 miliarde de metri cubi. Creșterea este atît de vertiginoasă, încît va atinge un coeficient de 70—90 la sută pînă în 1970, cînd se prevede extragerea a 225—240 miliarde de metri cubi. Utilizarea tot mai intensă a „combustibilului albastru", care îmbină costul redus cu o mare putere calorică, a permis să se economisească aproape 8 miliarde de ruble între 1959—1965. Această sumă reprezintă dublul cheltuielilor determinate în aceeași perioadă de exploatarea gazelor naturale.

INDUSTRIA PESCUITULUI

Saltul spre ocean

În primăvara anului 1954, trei nave **de pescuit se** pregăteau să ia largul din **portul Liepaja**, sub privirile întregii **populații îngrămădită** pe cheiuri. Era **pentru prima** oară în istoria Letoniei **cînd pescadoare** letone porneau spre **Atlantic, așa** că puțini credeau în **succesul expediției**, căci pînă și comandanții navelor nu cunoșteau condițiile activității în plin ocean decît „după ureche". Acțiunea trebuia însă întreprinsă, căci flota de pescuit creștea cu repeziciune, iar Baltica devenise prea strîmtă.

La început, rezultatele au fost, așa cum era și de așteptat, minore: în primele zile traulerele n-au reușit să scoată la suprafață nici măcar cantitatea de pește necesară pentru masa echipajului. Abia după o întîlnire întîmplătoare cu pescadoare din Kaliningrad, experimentate în procedeele de pescuit oceanic și cu care pescarii letoni au făcut schimb de experiență, a putut fi adaptat echipamentul și stabilite zonele în care trebuiau căutate bancurile de pește. Întoarcerea la Liepaja, care a avut loc spre mijlocul verii, a fost triumfală: navele, cu calele doldora de pește au fost întîmpinate, ca și la plecare, de toți locuitorii orașului, de data aceasta însă nu cu scepticism, ci cu flori și urale. Și pe bună dreptate, căci mica flotilă era prima din Letonia care realizase saltul spre ocean, părăsind marea închisă care este Baltica.

Milă cu milă, din ce în ce mai îndrăzneți și siguri de ei, pescarii letoni au pătruns apoi tot mai departe, în Atlantic, către vest. Pe hărțile de navigație au început să fie trasate alte și alte capuri-compas: insulele Capului Verde, țărmurile Angolei, Capul Bunei Speranțe... Pescadoarele letone au pătruns și în Oceanul Indian așa că, la recolta de heringi și sardele s-au adăugat mult prețuiții pești exotici.

Actualmente, principala forță de șoc a flotei de pescuit a R. S. S. Letone o constituie marile pescadoare frigorifice, adevărate uzine plutitoare. Pescarii letoni reușesc astăzi să realizeze adevărate performanțe, greblînd cu traulele lor fundurile de mare adîncime din regiunea Terra Nova. Într-adevăr, pescuitul la adîncimi de pînă la un kilometru se soldează cu o creștere considerabilă a producției de pește.

TELEVIZIUNE

Gigantul de jumătate de kilometru transmite...

Am mai relatat, cu diferite prilejuri, despre noul telecentru moscovit de la Ostankino și cititorii noștri cunosc „amănuntul" cel mai prestigios: uriașul turn de metal și ciment are o înălțime de 537 de metri. Acum, însă, a sosit momentul cînd putem da o imagine mai cuprinzătoare asupra acestui impunător complex, întrucît el a intrat parțial în funcțiune.

Prima observație care se impune nu este totuși de ordin tehnic, ci estetic. Cu cele două corpuri ale sale, unul orizontal (studiourile) și unul vertical (postul de emisie), telecentrul a devenit unul din cele mai frecventate puncte turistice ale Moscovei. Situat pe locul unde odinioară se întindea imensul parc al conților Șeremetiev, iar acum capitala face o „furcă" între parcul Dzerjinski și Expoziția realizărilor economiei naționale, complexul televiziunii moscovite e deopotrivă un loc de plimbare, de recreere. Terenul a fost plantat cu arbori (deocamdată tineri), tăiat de artere pentru vehicule și pietoni, înzestrat — între turn și studiouri — cu un lac artificial etc.

Și acum, aspectele tehnice. Nu de mult, într-un interviu acordat unui ziarist străin, președintele Comitetului de stat pentru radio și televiziune a remarcat: **„Toată lumea se minunează de înălțimea turnului; lucrul realmente ieșit din comun este, însă, temelia lui. O temelie de numai 4,60 m adîncime susține un imobil cu o înălțime de jumătate de kilometru și un diametru la bază de abia 60 de metri".**

Turnul se prezintă ca un con extrem de alungit care, în partea superioară, ia forma unui ac. Căci dacă la bază are — cum am văzut — un diametru de 60 de metri, la 63 de metri înălțime, diametrul nu mai are decît 18 metri, iar la cota 285 doar 8 metri. La această înălțime se termină construcția de beton și începe antena metalică.

Partea de jos nu e continuă, închisă, ci constituită din zece „dinți" în formă de triunghiuri inversate, în așa fel ca să lase suficientă lumină instalațiilor din interior, amplasate într-un soi de cilindru de cristal cu mai multe etaje.

Profilul turnului e tăiat de trei postamente rotunde, situate la diverse înălțimi. Cel mai înalt se află la 340 de metri înălțime și adăpostește un restaurant cu 280 de locuri și o capacitate anuală de 500.000 de vizitatori. Restaurantul se învîrtește în jurul axei turnului, încît în timpul dejunului clientul poate face întreg turul orizontului.

Pentru amatorii de curiozități, mai putem adăuga că turnul cîntărește 32.000 de tone — din care 22.000 de beton (pe șantierul telecentrului a trebuit construită o fabrică specială de betoane). În ultimii cincizeci de ani, cea mai mare viteză a vîntului înregistrată la înălțimea de 500 de metri a fost de 43 de metri pe secundă; turnul poate rezista la o viteză dublă a vîntului. Oscilația axei la înălțimea de 385 de metri e de 6 m, adică de șase ori mai mică decît cea care poate fi suportată de om. Ascensoarele urcă cu o iuțeală de 7 metri pe secundă.

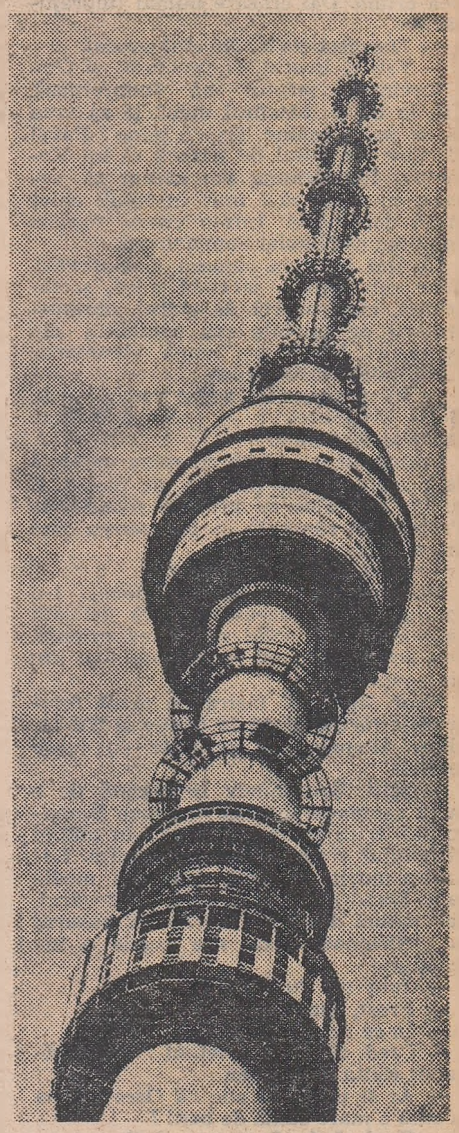

„Acul" de la Ostankino

Neobișnuită și atractivă prin sine însăși, această monumentală operă de arhitectură modernă este, însă, și profund rațională și funcțională. De ce a fost nevoie de un post de emisie atît de înalt? Pentru că în felul acesta undele de televiziune pot fi iradiate pe o rază de 550 de kilometri, adică pe o suprafață egală cu aproape jumătate din aceea a Italiei. Pentru a cuprinde același spațiu este nevoie de zeci de antene obișnuite.

Deși lucrările mai continuă încă, Ostankino a început să transmită patru programe obișnuite (unional, moscovit, pedagogic și cultural) și unul în culori. În total, zilnic 50 de ore de emisiune. Programul în culori, început la 1 octombrie, e alcătuit deocamdată din cîteva ore de emisiune sîmbăta și duminica.

La 7 Noiembrie, toate programele au fost unificate pentru a transmite — prin intermediul satelitului „Molnia-1" — parada militară și demonstrația populară, iar seara o capodoperă a cinematografiei mondiale: filmul „Octombrie" de Eisenstein, cu muzica de Șostakovici și imaginea de Tisse.

Alex. Briusov

Moscova, noiembrie 1967

reportaj

UN MOTOCICLIST ÎN NOAPTE

III. Pe urmele unei crime

În orăşelul siberian Kolodin a fost ucis inginerul Oseev. La faţa locului au sosit imediat maiorul Komolov şi locotenentul Cernov de la miliţia judiciară a regiunii, care, împreună cu căpitanul Komarovski, şeful miliţiei din localitate, au început cercetările. Primele dovezi : un pumnal cu însemnele lui „Afrika Korps" pe lamă şi nişte cizme de cauciuc, îndreaptă cercetările în direcţia unui vecin al victimei, vînătorul Şabaşnikov.

— Nu cumva ai impresia că munca pe care o faci te ridică deasupra oamenilor, Paşa ? Nu ştiu încă ce gîndeşti despre omul pe care îl bănuieşti. Cine e, dacă a putut comite o asemenea crimă. Dai crezare numai împrejurărilor.

— Dar probele ?... Nu sînt avocat.

— Eşti şi avocat, şi procuror, şi Om.

Cuvintele şefului mă îndurerează. Ţin la el, e „bătrînul meu" şi aş vrea să se poată spune despre mine : Pavel Cernov are stilul de muncă al lui Komolov Întotdeauna am căutat să semăn cu el şi să-l imit în totul, chiar şi în deprinderi. Într-o vreme tuşeam în pumn ca Nikolai Semionovici.

Curînd intră în cameră Komarovski. Ţine sub braţ o servietă mică, şcolărească, cum poartă de obicei administratorii de imobile sau contabilii din colhozuri. Mantaua-i lungă, bleumarin, îi subliniază slăbiciunea.

— Ai descoperit astăzi ceva nou, Boris Mihailovici ? — i se adresează maiorul Komolov.

Căpitanul îşi şterge cu mîna uscăţivă faţa acoperită de picături de ploaie. E timid, mai ales cu gradele superioare. Probabil, o rămăşiţă de pe vremea cînd era plutonier.

— Mda, cum să vă spun ?

Komarovski are unele îndoieli. I-o spune intuiţia, această plantă delicată care creşte pe solul numit experienţă. Din acest punct de vedere amîndoi îmi sînt superiori.

Apoi căpitanul înşiră pe masă fotografiile făcute acasă la Oseev şi Şabaşnikov. Komolov le priveşte cu luare aminte.

— Ştiţi, Şabaşnikov se bucură de o bună reputaţie în oraş — spune Komarovski. E un om bun, inimos... În timpul războiului a fost trăgător de elită. Soţia i-a murit pe front, era soră medicală. Locuieşte singur. Bea, e adevărat, dar numai din cînd în cînd. E cusurul lui... Niciodată, însă, n-a comis o infracţiune.

— Cum stă cu banii ?

— Prost, dacă bea.

— În ce relaţii era cu Oseev ?

— Cred că erau prieteni... Şabaşnikov îl vizita pe inginer.

— Ar fi putut să ştie că Oseev ţinea în casă o mare sumă de bani ?

— Cred că da. Se spune că Oseev s-a sfătuit cu el asupra mobilei pe care voia s-o cumpere.

— E clar — rosteşte Komolov în timp ce-şi deschide mapa de piele roşie. Să vedem ce ştim despre Oseev... Acum şase luni, pe şantierul combinatului chimic din Kolodin vine inginerul Oseev. Uite telegrama care-i anunţă sosirea. Nu sîntem în posesia nici unui material compromiţător despre el. Dimpotrivă, se spun numai lucruri bune... La Kolodin, Oseev cumpără o casă pe strada Vetcinkin. Vrea să se stabilească aici după ce-o ieşi la pensie. Are soţie şi o fiică, care locuiesc la Irkutsk. În iulie fiica îi face o vizită. În august Oseev îşi aşteaptă familia. La 5 august scoate circa 600 de ruble de la C.E.C. ca să-şi cumpere ceva mobilă. Iar în noaptea de opt spre nouă august e...

Din restaurant, care se află sub camera noastră, încep să răzbată sunetele orchestrei. Komolov se încruntă şi se descheie la gît.

— Deschide fereastra, Paşa. E zăpuşeală...

Deşi în cameră e frig, fac cum îmi cere. Se vede de la o poştă că şeful nu se simte bine.

— Vasăzică, ce probe există împotriva lui Şabaşnikov ? Dă-i drumul, Paşa !

— În primul rînd pumnalul şi cizmele. Pumnalul cu care a fost ucis inginerul e al lui Şabaşnikov. Iar urmele din casa lui Oseev sînt lăsate de cizmele lui.

Komolov încuviinţează.

— Să mergem mai departe — continui eu. Şabaşnikov ştia că Oseev avea la el bani. Căci banii îl interesau pe asasin.

— Dar putea el să dea o asemenea lovitură ?

Această întrebare îmi dă prilejul să-mi etalez cunoştinţele într-un domeniu în care maiorul, care locuieşte într-un oraş mare, nu e prea tare.

— E „parlagiu", Nikolai Semionovici...

— „Parlagiu" ? — rosteşte nedumerit Komolov.

— Da, aşa se spune la noi, căpitanul ştie. Locuitorii din Kolodin îl cheamă să le taie vite. E o treabă delicată, care cere un ochi ager şi o mînă puternică, sigură, ca să nimerească direct în inimă.

— Aşa-i — încuviinţează Komarovski.

— Şi mai e ceva — urmez eu. Oseev ducea o viaţă foarte retrasă. Nu putea deschide uşa, în toiul nopţii, decît unui om pe care-l cunoştea bine. Iar Şabaşnikov, care-i era vecin, putea fi un astfel de om. Şi apoi, evident, banii găsiţi în curtea lui Şabaşnikov sînt o dovadă incontestabilă. Cu alte cuvinte, Şabaşnikov este fie asasinul, fie un complice.

— Părerea ta, Komarovski ? — întreabă şeful.

Căpitanul tuşeşte încurcat.

— Cernov a raportat corect — începe el — dar, ştiţi, Şabaşnikov !... E foarte puţin probabil. N-a pus niciodată preţ pe bani, i-a cheltuit cum a intrat în posesia lor şi acum, aşa deodată...

Credincios stilului său diplomatic, Komarovski nu se avîntă într-o polemică deschisă. Să contrazică pe un tovarăş de la „centru" ? Doar a venit să ne ajute. Dar simt că modestul căpitan rămîne la părerea lui.

Cîteva inadvertenţe...

— Ei, Paşa, logica, chiar formală, e bună, nu zic nu — începe Komolov. Dar în versiunea pe care mi-o propui sînt cîteva inadvertenţe. Prima : asasinul a dat lovitura imediat ce Oseev a întredeschis uşa. Ce motiv ar fi avut Şabaşnikov, care se bucura de încrederea inginerului, să se grăbească aşa de tare ? Mai plauzibil e că asasinul se temea că, văzînd cine-i în prag, Oseev i-ar fi putut trînti uşa în nas. Dacă-i aşa, înseamnă că Oseev fie că nu-l cunoştea de loc, fie că-l ştia ca pe un om de care trebuia să se teamă. A doua : să presupunem că ucigaşul voia să pună mîna pe bani. Evident, ştia că rublele se aflau în birou, căci în afară de masă în cameră n-a mai fost nimic mişcat din loc. Dar banii se găseau chiar în primul sertar, la vedere. De ce au fost atunci întoarse pe dos toate sertarele, iar hîrtiile risipite pe podea? Mai mult, urmele lăsate pe hîrtii dovedesc că asasinul a scotocit prin tot biroul după ce a găsit banii şi nu înainte. Ce căuta ? Poate că nu numai bani. A treia : dacă Şabaşnikov — criminal sau complice — ar fi avut motive să se teamă că ar putea fi prins, de ce nu şi-a ascuns banii într-un loc mai sigur ? Ucigaşul, care a dat dovadă de atîta abilitate şi pricepere, a procedat cu lucrurile furate cum nu se poate mai uşuratec. A patra : urmele de pe podea. Criminalul a avut grijă să poarte mănuşi, dar n-a ţinut seama de urmele de noroi lăsate de cizme. Cum explici toate astea, Paşa ?

— Păi... era beat, Nikolai Semionovici ! De aici provin ciudatele lui greşeli.

— Dar n-am impresia că lovitura a fost dată de un om beat, Paşa ! Nu crezi ? Eu cred că în casa inginerului a intrat o bestie. După ce a luat banii nu s-a furişat repede pe uşă, ocolind cadavrul, cum era de aşteptat să procedeze un hoţ pe care-l interesau banii ci a mai dat o lovitură. E o fiară. Necruţătoare, crudă, feroce. Dar Şabaşnikov aşa este ? Logica-i logică, dar mai este şi pishologia.

Tac. Recunosc în sinea mea că m-am lăsat prea repede ispitit de perspectiva descoperirii rapide şi uşoare a criminalului. E clar, sînt un începător în materie.

— Nu te grăbi, Paşa ! — mă sfătuieşte Komolov, apăsîndu-mi umărul cu o mînă grea. Ne aflăm abia la începutul anchetei. Şi eu mă pot înşela, şi tu. Dar greşelile noastre nu trebuie să iasă din această încăpere, ca să nu facă rău. Prezumţia nevinovăţiei. Dacă n-ai dovedit sută la sută că un om a comis o crimă, n-ai dreptul să-l socoteşti vinovat.

Un vînt rece pătrunde în cameră. Komolov respiră lacom, faţa-i palidă se schimonoseşte de durere.

— Lungiţi-vă, Nikolai Semionovici.

— Uite cum o să procedăm — continuă Komolov. — Deocamdată pe Şabaşnikov o să-l supravegheze Komarovski. Iar tu, Paşa... mai gîndeşte-te la diversele posibilităţi. Dacă nu-i Şabaşnikov, cine ar putea să fie ? Evident, altcineva care a furat pumnalul şi a zvîrlit banii ca să ne pună pe o pistă falsă. Poate că n-avea aşa mare nevoie de bani, dacă a renunţat la aproape jumătate din sumă pentru propria-i siguranţă ?

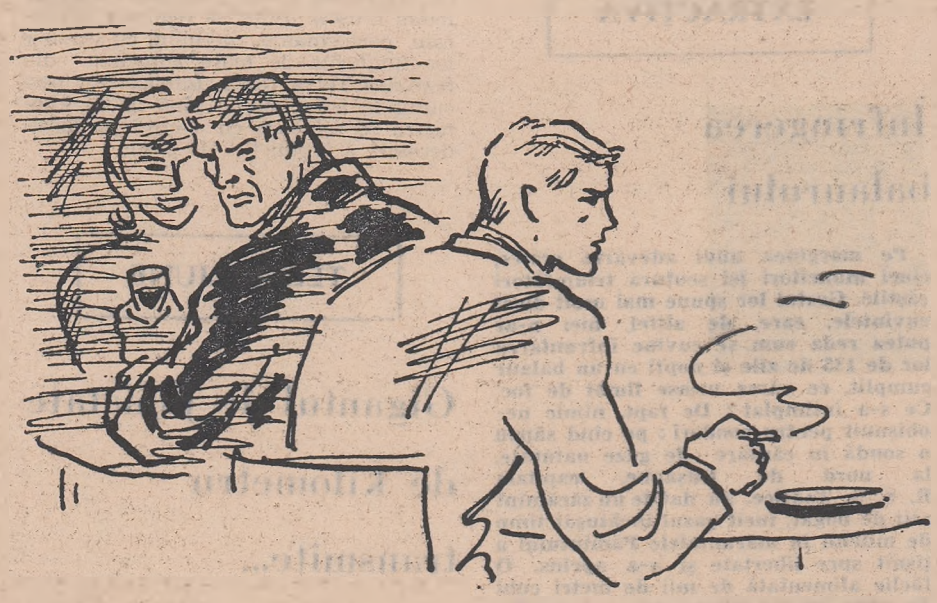

Desen de **V. Kovenaţki**

În clipa aceea zbîrnîie telefonul. Recunosc numaidecît vocea de la celălalt capăt al firului.

— Pavel ? Aici Lena Samarina. Îţi mai aduci aminte de mine ? Tata mi-a spus că eşti ocupat pînă peste cap, că ai de rezolvat o problemă aproape secretă. Poţi să te întîlneşti cu femei ?

— Cine-i la telefon ? — întreabă maiorul.

— E o chestiune personală, Nikolai Semionovici, răspund acoperind receptorul cu mîna. O cunoştinţă... din şcoală.

Lena a chemat într-un moment cum nu se poate mai nepotrivit. Dar Komolov zîmbeşte.

— De ce eşti stingherit ? Pleacă, eşti liber !

Afară continuă să plouă mărunt. Mă înţeleg cu Lionka să ne întîlnim la restaurant. Singurul restaurant din Kolodin se află chiar sub camera noastră, la etajul întîi al hotelului.

De ce a dispărut prietenul Lionkăi?

În restaurant e gălăgie. Un grup de geologi sărbătoreşte încheierea sezonului de prospectări. Băieţi cu barbă, în scurte de piele sau catifea, cavaleri ai taigăi... Fete cu pulovere groase şi ochi luminoşi, în care citeşti bucuria.

Probabil că oamenii cu meseria mea par anacronici alături de aceşti tineri exuberanţi. Un pumnal învelit în prosop, bani furaţi, cizme vechi, care lasă urme de noroi pe podea... Cruzime, lăcomie, alcoolism. O barbarie care a mai ajuns în secolul nostru dintr-un trecut îndepărtat.

Iar ei cutreieră taiga, caută vanadiu, lansează sputnici, construiesc batiscafuri.

— Venka, eşti la al treilea cotlet.

— În sezonul ăsta n-am îndeplinit norma : o sută zece cotlete.

Geologi... Trei băieţi din promoţia mea au urmat geologia. Clasa noastră a mai dat doi fizicieni, un medic, un aviator, un miner... Ştiţi ce spun colegii despre mine ? „Cernov Paşka, cel mai bun matematician, premiant, s-a făcut miliţian". Dar la urma-urmei, cine trebuie „să se facă miliţian" ?

La două mese de mine se află un bărbat cu spatele lat şi puternic ca o cupă de screper. Dacă le priveşti cu luare-aminte, spinările pot fi la fel de expresive şi de singulare, ca forma urechii sau amprentele digitale.

L-am mai văzut pe individul ăsta.

Se întoarce spre mine A... e profesorul de la şcoala auto, prietenul Lionkăi. E în compania unei femei blonde, fardate prea strident pentru Kolodin.

Geologii mănîncă portocale, iar orchestra atacă, într-un ritm antrenant de dans „Vagabondul". Tipul cu pantaloni de căutător de aur, care a comandat „Vagabondul", priveşte amărît sticla goală de dinaintea lui.

În cadrul uşii cu geam se iveşte Lionka. Are părul blond, tuns scurt. În şcoală colegele îi spuneau invidioase : tu nu trebuie să te vopseşti, ai să fii mereu modernă. Într-adevăr, are părul de culoarea inului.

Mă îndrept spre uşă. Mi se pare că toată lumea din restaurant se uită la mine, chiar şi muzicanţii. Culisa a încremenit în mîinile trombonistului. „Îl vedeţi pe locotenentul în civil, cu chică la ceafă ?" Mă simt din nou un băieţandru. Trecutul e încă viu.

— Paşka ! — exclamă Lena. Sîntem aproape de aceeaşi înălţime, Lena a crescut mult. Aduce cu ea o adiere proaspătă de ploaie şi răcoare, care contrastează puternic cu aerul greu şi mirosul de bucătărie din restaurant.

— Paşka, ce bine-mi pare. Lasă-mă să te privesc, locotenentule de miliţie. Ai făcut cutişoare în jurul gurii !

Viktor Smirnov

(Va urma)

CINEMA

Pe o scară de frînghie, dar nu către Julietta...

La începutul anului, în numărul 3 al revistei noastre, am publicat sub acest titlu un reportaj despre un episod dramatic și spectaculos din cel de-al doilea război mondial: capitularea fortăreței Spandau obținută, datorită fermității și abilității comandantului sovietic, fără vărsare de sînge.

Dar să amintim pe scurt faptele.

Doi dintre eroii filmului, interpretați de Vasili Livanov și Joachim Schwarz

Era în primăvara anului 1945. Luptele de la Berlin se apropiau de sfîrșit. Germanilor le rămăseseră doar cîteva puncte de rezistență, printre care fortăreața Spandau, o suburbie a Berlinului. Deși nu putea împiedica ofensiva sovietică, care o depășise, tunurile ei țineau sub tirul lor podul pe care se scurgeau neîntrerupt trupe, coloane motorizate, muniții.

Spre a evita vărsarea de sînge, comandamentul sovietic a hotărît să convingă garnizoana să capituleze. În acest scop, în dimineața zilei de 1 mai un mic grup de lucrători de la secția politică a plecat spre Spandau. Acolo, orientînd spre zidurile fortăreței un megafon puternic, parlamentarii sovietici au explicat că situația e fără ieșire și au adresat soldaților și ofițerilor germani apelul de a capitula. Drept răspuns n-au auzit, însă, decît salve de arme.

După scurte și infructuoase convorbiri cu comandantul fortăreței, care nu-și putea convinge ofițerii să se predea, cei doi parlamentari sovietici și-au asumat ei această sarcină. Riscul era enorm. Nimeni și nimic nu le putea garanta viața. Dar în fortăreață erau prea multe vieți de copii, femei, bătrîni, care altfel ar fi fost sacrificate inutil. Așa încît, maiorul Grișin și căpitanul Gall au urcat pe o scară de frînghie — singura cale de acces care le putea permite să pătrundă în fortăreață — și s-au vîrît de bună voie în „bîrlogul lupului". Discuțiile cu ofițerii germani au fost extrem de încordate, totul a atîrnat realmente de un fir de păr. Dar rezultatul dorit a fost obținut: fortăreața a capitulat, lăsînd cale liberă armatei sovietice.

Acest episod renaște acum într-o amplă evocare cinematografică, semnată de regizorul Konrad Wolf, autorul apreciatului film „Profesorul Mamlock". Viitoarea-i peliculă se va intitula „Am 19 ani", deoarece atît aveau, în 1945, eroii care vor evolua pe ecran. Atît avea și căpitanul Gall, azi consultant activ al filmului, care a urcat pe scara de frînghie pentru a salva vieți omenești în cumplitul măcel al celui de-al doilea război mondial. Rolul căpitanului Gall (autorii filmului au păstrat gradele militare ale protagoniștilor acelei întîmplări, schimbîndu-le doar puțin numele) este deținut de apreciatul actor Vasili Livanov.

IN MEMORIAM

Al zecelea film al lui Urbanski

În total, Urbanski a dăruit artei opt ani, dar în acest scurt răstimp el a devenit unul dintre cei mai populari actori ai cinematografiei sovietice. Spectatorii l-au îndrăgit și pe Vasili Gubanov, cel devotat cauzei comunismului pînă la sacrificiul suprem, și pe invalidul fără nume din „Balada soldatului", întors din război torturat de îndoieli și de tristețe, și pe pilotul Alexei Astahov din „Cer senin", a cărui încredere în partid îl ajută să treacă peste cele mai grele încercări, și pe șoferul Proniakin din „Marele zăcămînt", care descoperă bucuria muncii în folosul oamenilor, și pe ceilalți eroi ai lui Urbanski...

Cum se explică acest succes? Evident, în primul rînd prin forța neobișnuită a talentului actorului. Dar și prin împrejurarea că în destinul eroilor creați de Urbanski s-au oglindit cele mai importante evenimente ale vieții poporului sovietic, fixate într-o perfectă cronologie istorică: revoluția, războiul civil, constituirea tînărului stat sovietic, războiul împotriva fascismului, construcția postbelică.

Eroii lui Urbanski se dăruiesc cu pasiune construcției, vieții, creației în numele acestor idealuri, unii cad la datorie.

Cum a căzut actorul însuși, la 5 noiembrie 1965, în timp ce turna în filmul „Directorul" A căzut șlefuind pînă la perfecție, cu imensa-i responsabilitate profesională, o scenă oarecare. Avea numai 33 de ani. Cu patruzeci de minute înainte de moartea-i tragică, scrisese soției sale, Dzidra Ritenbergs, o scrisoare pe care o semnase: „Al tău fericit și trist, puternic și slab".

„Da — își amintea recent, cu prilejul comemorării a doi ani de la moartea lui, regizoarea Ekaterina Stașevskaia-Narodițkaia, care a lucrat cu Urbanski și l-a cunoscut bine — acest actor tînăr și talentat, cu o înfățișare foarte bărbătească, chiar puțin grosolană, era în același timp un om obișnuit, căruia nimic omenesc nu-i era străin... Dar principalul în caracterul lui erau principialitatea, cinstea, farmecul, substanța poetică. Poate că de aceea sînt eroii lui atît de autentici".

Cînd filmul „Comunistul" a rulat în Cuba, scena morții lui Gubanov provoca, printre impetuoșii „barbudos", reacții de solidaritate ca față de un om viu. „Companero! Amigo! — strigau ei — nu te lăsa! Nu muri! Venim să te ajutăm!" — și trăgeau cu automatele în ecran, în mulțimea dușmanilor care îl hăituiau pe Gubanov.

Dar popularitatea nu i-a întunecat niciodată actorului modestia, scrupulozitatea profesională. Cînd lucra la un rol, se chinuia îndelung în îndoieli și căutări, pînă pătrundea esența personajului. Uneori se întîmpla să creadă, seara, că a găsit ce-i trebuia, dar dimineața să nu-i placă și să o ia de la capăt. Cînd l-a jucat pe ostașul invalid din „Balada soldatului", de exemplu, pentru a fi cît mai veridic, nu-și odihnea piciorul imobilizat nici în pauzele dintre filmări, ca să nu iasă din pielea personajului. Aceeași nevoie de adevăr îl făcea să nu accepte nici o dată dubluri în scenele în care își risca viața. Așa a făcut în „Comunistul" și în „Marele zăcămînt", așa a făcut și în ultimul film, „Directorul", rămas neterminat.

Tot nevoia de adevăr l-a făcut să străbată un drum sinuos pînă și-a găsit vocația. Întîi a studiat la Institutul de transporturi, dar l-a abandonat după trei ani, după aceea la Institutul de mine, pe care, de asemenea, nu l-a terminat: nu-l satisfăceau. Arta a fost singura care a dat un sens și un scop vieții lui. Dar a avut prea puțin parte de ea! Numai opt ani a jucat pe scenă și pe ecran! La teatrul „K Stanislavski" din Moscova a interpretat douăsprezece roluri, în cinematograf nouă

Acum, pe ecranele sovietice, apare al zecelea film al lui Urbanski, un documentar despre regretatul actor, realizat de Ekaterina Stașevskaia-Narodițkaia. Filmul perpetuează amintirea unui artist și a unui om adevărat, despre care Innokenti Smoktunovski a spus: *„Nici răstimpul care a trecut de la moartea lui, nici amintirea luminoasă a lui Jenea nu ne permit să țesem legende despre el. Urbanski continuă să trăiască, fiindcă personajele sale sînt o întruchipare a adevărului"*

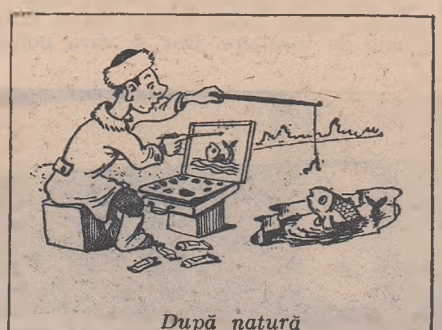

După natură

Desen de **V. Tarasov**

PROFIL

Freneticul Viaceslav Ovcinnikov

Muzica pentru filmul „Război și pace" a fost indicată în bună măsură chiar de Tolstoi. Bătrînului prinț Bolkonski îi plăcea Haydn, soldații cîntau cîntece populare rusești, la clubul englez se executa o sonată, unchiul Nataşei Rostova adora cîntecul „O fată se duce după apă" etc., etc. Dar prologul muzical, valsurile de la primul bal al Nataşei, poloneza și multe altele, au fost scrise de tînărul compozitor Viaceslav Ovcinnikov.

Acum cinci ani, cînd Serghei Bondarciuk l-a ales din mai mulți candidați, Ovcinnikov avea numai 25 de ani, fapt care i-a făcut pe unii să se îndoiască de justețea hotărîrii regizorului. Jignit, Ovcinnikov a luat o poză agresivă și a răspuns nu fără oarecare orgoliu:

— La vîrsta mea, Lermontov își scrisese cele mai bune poezii, iar Mozart era celebru în toată Europa.

Bondarciuk nu și-a regretat niciodată alegerea. O mare parte din ceea ce a compus Ovcinnikov n-a intrat în film numai pentru că n-a încăput: ar mai fi fost nevoie de cel puțin două serii!

Ovcinnikov s-a format foarte devreme. N-a vrut niciodată să devină altceva decît compozitor. La 8 ani a scris o mazurcă, pe care a inclus-o în muzica tetralogiei „Război și pace". Ceea ce l-a făcut pe Bondarciuk să replice cu umor:

— Cum vedeți, omul a început să lucreze de mult pentru filmul nostru. Avem obligații față de el.

Dorind să justifice încrederea acordată și fiind un fanatic al muzicii, Ovcinnikov a lucrat frenetic. Noaptea compunea iar ziua repeta cu orchestra. De oboseală și de nemîncare (pur și simplu uita să ia masa), a leșinat o dată la pupitrul dirijoral, sub privirile orchestrei speriate, dar și admirative pentru atîta abnegație.

Ca un adevărat artist, pentru a înțelege mai bine ideile despre viață și despre moarte ale lui Tolstoi, Viaceslav Ovcinnikov a pătruns în domenii secrete unde au acces numai medicii și judecătorii. Și artiștii.

Spre a vedea moartea de aproape, a frecventat morga pînă la epuizare, iar într-o zi, cînd Bondarciuk a avut un spasm cardiac, s-a ținut pe lîngă el și, declara regizorul cu haz, „mi se părea că bate măsura: în capul lui se năștea, probabil, o melodie. Îl știu bine pe Viaceslav, nu-i crud".

Cine ar crede, azi, că la începutul carierei sale Ovcinnikov nu numai că nu se gîndea la cinematograf, dar socotea chiar munca compozitorului de film drept neserioasă și neinteresantă. De atunci, însă, a compus muzica pentru mai bine de zece filme. Printre ele, în afară de „Război și pace", cităm „Copilăria lui Ivan".

MUZICĂ

Frumoasa privighetoare

Așa a fost supranumită la Montreal cîntăreața de operă kazahă Bibigul Tuleghenova Vizitatorii de toate neamurile ai Expoziției universale i-au apreciat vocea amplă și cristalină de soprană, frumusețea exotică a chipului și grația felină a mișcărilor ei scenice.

Bibigul Tuleghenova a ajuns pe scena lirică profesionistă datorită unei întîlniri întîmplătoare cu scriitoarea Galina Serebriakova. De ce o scriitoare i-a hotărît cariera muzicală, vom vedea mai departe

Bibigul s-a născut într-o familie de muncitori, ocupație pe care a moștenit-o în chipul cel mai firesc. La 18 ani lucra la combinatul textil din Semipalatinsk și activa într-o echipă de artiști amatori fiindcă simțea nevoia să cînte așa cum cîntă păsările cerului. La o serbare a fabricii a auzit-o Galina Serebriakova, care a rămas impresionată de vocea fetei. Cunoscuta scriitoare a făcut în tinerețe serioase studii de specialitate cu marii cîntăreți ruși Antonina Nejdanova și Fiodor Komissarjevski, pregătindu-se pentru cariera lirică Ceea ce n-a desăvîrșit ea, alegînd scrisul, a ajutat-o însă pe tînăra kazahă să facă: i-a șlefuit vocea, i-a dat lecții transmițîndu-i tot ce învățase odată de la dascălii ei. Bibigul a trecut cu succes examenul de admitere la Conservatorul din Alma-Ata, pe care l-a absolvit cu același succes. Foarte dotată și muncitoare, ea s-a afirmat repede.

Astăzi, Bibigul Tuleghenova, a cărei voce frumoasă și puternică a răsunat pe multe scene, este artistă a poporului a U.R.S.S. și posedă un vast repertoriu, din care nu lipsește nici o piesă de rezistență a creației universale de operă.

La premieră...

...Și după o săptămînă

CLIMATOLOGIE

Orașele, niște insule de căldură

Către sfîrșitul lunii martie, cînd pe cîmpuri mai dăinuie încă petece de zăpadă, în oraș, de după un colț de casă, ne zîmbește adesea o cracă de cais înflorită. Acest sol gingaș al mult așteptatei primăveri este, totodată, o dovadă incontestabilă a diferenței de temperatură dintre cele două medii: urban și rural. Deosebiți sînt, de altfel, și ceilalți factori climatici: cantitatea de vapori de apă din aer, viteza vîntului, precipitațiile și radiația solară. Căror împrejurări li se datoresc aceste variații?

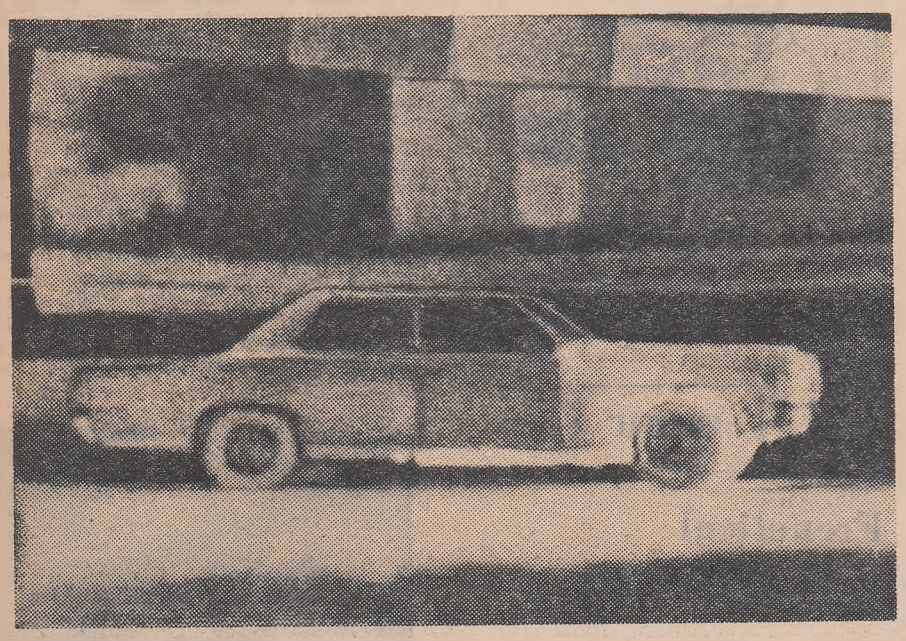

Fotografia în infraroșu este foarte indiscretă. În acest caz, de pildă, ne dezvăluie două importante surse de căldură: motorul automobilului și pavajul (zonele deschise)

În primul rînd, materialele „pietroase" folosite în construcțiile și pavajele orașelor conduc căldura de trei ori mai repede decît un sol nisipos și umed. Aceasta înseamnă că ele pot absorbi mai multă energie termică într-un timp mai scurt, deși, pentru a atinge o anumită temperatură, piatra, cărămida sau betonul trebuie să „înghită" mai multă căldură decît aceeași cantitate de pămînt. În miezul unei zile însorite, încercînd cu palma solul și o stîncă, vom constata că primul e mai fierbinte; introducînd însă un termometru în profunzimea lor, vom vedea că situația s-a inversat. Pînă seara, piatra înmagazinează mai multă căldură decît pămîntul.

În al doilea rînd, zidurile, acoperișurile și străzile orașului sînt tot atîtea reflectoare care absorb o parte din energia primită și îndreaptă restul spre alte suprafețe, pe cînd la țară, unde există foarte puține obstacole, cea mai mare parte a căldurii este trimisă înapoi, spre cer. Dat fiind că aerul se încălzește aproape numai prin contact cu suprafețe mai calde, se înțelege că orașul e un fel de calorifer care folosește razele solare pentru încălzirea unor imense mase de aer. În plus, construcțiile taie calea vîntului și-l împiedică să antreneze căldura. Orașul este un puternic generator termic, mai cu seamă iarna cînd funcționează sistemele de încălzire. Dar și vara posedă surse suplimentare de căldură, reprezentate prin fabrici și vehicule.

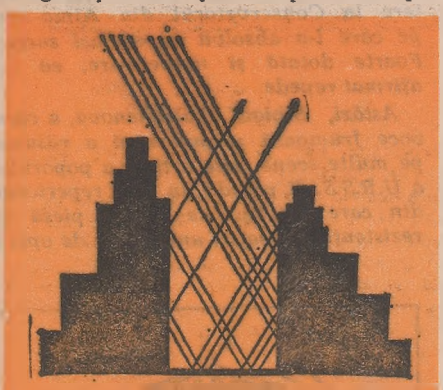

În oraș, așezarea și materialul suprafețelor fac ca abia un sfert din radiația solară să fie reflectată în atmosferă, în timp ce...

...La țară, pămîntul absoarbe o mică cantitate și restul se întoarce nestingherit.

În al patrulea rînd, orașul nu mai profită suficient de pe urma precipitațiilor. Elimină apa de ploaie prin sistemul de canalizare și curăță zăpada. În felul acesta, nu mai dispune de apă care să se evapore, consumînd energia termică, și aceasta din urmă rămîne disponibilă pentru încălzirea aerului.

În fine, atmosfera orașului este impurificată cu substanțe solide, lichide și gazoase. Marea majoritate a particulelor solide sînt destul de mici pentru a rămîne suspendate mai multe zile într-un aer liniștit, constituind un fel de ecran cu o funcție dublă: reflectă înapoi razele soarelui, dar nici nu lasă căldura să părăsească orașul.

Cum se manifestă aceste cinci influențe? Să zicem că într-o duminică de vară, cu cerul limpede și un vînticel agreabil, ne aflăm într-un oraș mare, situat într-o regiune de șes sau ușor vălurită. Dimineața, razele soarelui cad aproape perpendicular pe ziduri, care le absorb și încep să se încălzească. În același timp, la țară, razele fac un unghi foarte ascuțit cu terenul și sînt reflectate în aerul înconjurător. Pe măsură ce soarele se ridică, solul absoarbe mai multă căldură și reflectă mai puțină, dar termometrul nu marchează totuși temperatura din oraș, aceasta avînd un avans considerabil. Între timp, aerul cald din oraș începe să se înalțe și locul lui e luat de masele de aer ceva mai reci din împrejurimi. Ajuns la o oarecare înălțime, aerul cald se răcește, devine mai greu și coboară umplînd golul rămas la țară și închizînd astfel circuitul. La amiază nu mai persistă aproape nici o diferență de temperatură între oraș și cîmpul deschis, în așa fel încît circulația aerului devine imperceptibilă. În a doua jumătate a zilei procesul se repetă în sens invers, pînă cînd se lasă cu adevărat liniștea serii. Noaptea, străzile și acoperișurile se răcesc cel mai repede și la nivelul ultimelor se instalează un strat de aer rece, care nu mai lasă să treacă pe cel cald, obligîndu-l să stagneze între clădiri. În același timp, în cîmp deschis căldura este diminuată mult mai rapid prin radiația directă și antrenare de către vînt. Există deci din nou o diferență netă de temperatură.

Luni dimineața, în oraș se pornesc fabricile și toate vehiculele cu motor, care varsă în atmosferă căldură, fum și gaze. Pînă și mașinile de gătit sînt o sursă de căldură care nu trebuie neglijată. Ajuns la nivelul coșurilor de fabrică, în loc să se răcească, ca în ziua precedentă, aerul primește un supliment de căldură și se încarcă și cu particule solide. Astfel se creează o „boltă de praf", care rămîne suspendată toată ziua deasupra orașului. Noaptea, după ce se răcesc, particulele condensează în jurul lor aburii, dînd naștere la ceață. În lipsa unui vînt puternic sau unei ploi care să „curețe" bolta de praf, ceața persistă zile de-a rîndul, reprezentînd acel „smog" care întunecă marile orașe industriale.

Este limpede, deci, că orașul își influențează propria-i climă, desigur mai mult sau mai puțin, în funcție de dimensiuni, așezare, densitatea populației, nivelul industrial. Ca să nu rămînem, însă, cu impresia că avem de-a face doar cu efecte dezagreabile, dacă nu chiar nocive, amintim că orașul oferă și unele avantaje: temperatura mai ridicată facilitează încălzitul în timpul iernii și reduce numărul zilelor de îngheț. Cunoașterea deplină a tuturor modificărilor climatice din orașe, de care se ocupă azi intens meteorologii, va permite desigur dirijarea dezvoltării marilor aglomerări în așa fel încît să se reducă la minimum modificările nedorite și să se introducă chiar unele folositoare.

știința

FIZICĂ

Stelele la analiză

A rămas de pomină în lumea științei o întîmplare petrecută în timpul celui de al doilea război mondial. Într-o zi de decembrie din anul 1942, instalațiile radar de lîngă Southampton, în Anglia, au pus în stare de alarmă apărarea aeriană din cauza unui semnal provenit dinspre est. Avioanele de vînătoare britanice nu au reușit să intercepteze escadrilele Luftwaffei, deși pista semnalată de radar era proaspătă! Enigma a fost lămurită, totuși, de fizicieni, care au pus fenomenul în seama radiației electromagnetice solare care fusese captată de radar. Așadar, datorită unei șanse extraordinare radariștii reușiseră să confirme existența unor emisiuni extraterestre, bănuite de fizicieni, dar a căror sursă nu putuse fi pînă atunci localizată cu precizie. Așa a luat naștere o nouă tehnică de explorare a Universului, prin descifrarea mesajelor celeste care, recent, a făcut un nou pas înainte, cu prilejul realizării interferometrului cu infraroșii.

Se știe că, la fel ca în cazul luminii vizibile, un „spectru radio" poate fi și el trasat. Pentru lumină, o instalație optică specială descompune razele emise de aștri în culori fundamentale, cu alte cuvinte e vorba de reproducerea în laborator a binecunoscutului fenomen al curcubeului. Fiecărei culori îi corespunde o lungime de undă, potrivit căreia lumina este absorbită diferit de mediul pe care îl străbate. Observînd absorbția luminei emisă de planete și stele pe fiecare lungime de undă, astronomii obțin informații cu privire la învelișul lor gazos. Undele radio, care sînt ca și razele luminoase unde electromagnetice, permit observații asemănătoare numai că, din păcate, în gama de unde studiată de astronomi există o lacună. Între lumina vizibilă și undele radio milimetrice se află o largă bandă de frecvențe care înglobează toate undele infraroșii, a căror studiere ar oferi științei un nou și vast cîmp de investigații. Iată de ce, de cîțiva ani încoace, fizicienii se străduiesc să găsească un mijloc care să le permită să „culeagă" și să observe undele infraroșii.

Mijlocul a fost oferit de interferometrul cu infraroșii, recent realizat. Dispozitivul imaginat cuprinde cinci piese esențiale dispuse în cruce: un filtru care oprește lumina vizibilă, o oglindă semitransparentă la intersecția ramurilor crucii, o oglindă fixă și una mobilă orientate la extremități la un unghi de 90° în raport una de alta și, în fine, un receptor și un fotoconductor extrem de sensibil, cu sulfură de plumb. Fasciculul de unde infraroșii pătrunde prin filtru și se desparte în două pe oglinda semitransparentă, astfel ca cincizeci la sută din fascicul să se reflecte pe oglinda fixă, iar cealaltă jumătate pe oglinda mobilă. După care undele trec din nou prin oglinda semitransparentă și ajung regrupate pe receptor. Fotoconductorul recepteazăă un fascicul cu două dîre de unde care se interferează, interferențele fiind provocate de deplasarea uneia din oglinzi. În fine, o mașină de calculat transformă datele înregistrate de fotoconductor și reconstituie după calcule spectrul infraroșu care dă intensitatea radiației primite pentru fiecare lungime de undă.

Metoda s-a dovedit salutară, căci prin mijlocirea ei pot fi obținute spectre infraroșii de o sută de ori mai detaliate decît cele obținute prin tehnicile clasice, timpurile de observație reducîndu-se considerabil. Cu alte cuvinte, într-o singură operațiune este captată întreaga gamă de unde infraroșii. În schimb, calculele necesare pentru convertirea curbei de interferență în curbă spectrală necesită un timp mai îndelungat. Interferometrul cu infraroșii, sînt de părere fizicienii, va înlesni descoperirea în atmosfera stelelor cele mai îndepărtate prezența unor gaze a căror existență, actualmente, nici măcar nu poate fi bănuită. Rămîne ca astrofizicienii să interpreteze informațiile furnizate de fizicieni și se pare că unii au și descoperit pe planeta Marte un gaz care ar putea prea bine fi fluorul de metil!

PALEONTOLOGIE

Secretul fosilelor vii

Nu e pentru prima oară că savanții se întreabă dacă nu cumva, în îndelungile lor peregrinări prin spațiul cosmic, meteoriții transportă cu ei și germeni de viață. Un răspuns la această întrebare a părut a fi dat acum cîțiva ani de profesorul sovietic H. I. Dombrovski care, cu prilejul unor cercetări, a descoperit incluse în blocurile de sare bacterii. Acestea, deși avînd o vechime de aproximativ 300 milioane de ani, și-au reluat imediat viața activă sub simplul efect al unei rehidratații. Dar controversele între savanți au continuat.

În momentul de față, însă, se pare că aceste controverse sînt pe cale de a fi rezolvate Nu de mult, savantul sovietic N. Ciudinov a descoperit, incluse în straturile de clorură de potasiu și magneziu, alge galbene și roșii „adormite" de 200—300 milioane de ani și care nu așteptau decît să fie „trezite", lucru pe care savantul l-a și realizat.

Ceea ce e mai interesant este faptul că aceste alge prezintă o particularitate care constituie, poate, explicația „imortalității lor potențiale": ele sînt mai puțin bogate în carbon și mai bogate în siliciu decît algele actuale. Această împrejurare să explice, oare, rezistența de care au dat dovadă în fața presiunilor și temperaturilor înalte care, inevitabil, le-au asaltat în curs de 300 de milioane de ani?

Dar iată că la Combinatul de potasă din Berezniki, regiunea Perm, N Ciudinov, a făcut o nouă și uimitoare descoperire. Studiind proprietățile sărurilor de potasă, el a lăsat, din întîmplare, un recipient conținînd o soluție din aceste săruri în apropierea unui radiator de calorifer. După două săptămîni, cercetînd soluția la microscop, el a observat, în sărurile nedizolvate încă, manifestări ale unor semne de viață! Părea de necrezut, dar repetînd experiența de nenumărate ori, a ajuns la concluzia că, situate în anumite condiții, microorganismele încătușate în straturile de sare timp de milioane de ani își reiau viața, ba chiar se înmulțesc!

N. Ciudinov și-a continuat experiențele și, după un timp, a avansat ipoteza că substanțele colorante cuprinse în sărurile de potasă n-ar fi de origine minerală, ci organică! Desigur, această afirmație este, pentru moment, o ipoteză de lucru dar, speră savantul, noi cercetări vor lămuri, poate, definitiv pasionanta problemă a perpetuării vieții de-a lungul a milioane de ani și, cu aceasta, taina fosilelor vii.

tehnica

BOTANICĂ

Dintr-un fir de iarbă

Cînd spunem „iarbă", ne imaginăm numaidecît o plantă gracilă, firavă chiar. Şi totuşi există o graminee, după denumirea ştiinţifică a familiei, care atinge uneori 35 m înălţime şi aproape jumătate de metru grosime. Malayezienii îi spun buloh, indienii — bans, japonezii — pakê, iar ecuadorienii — bambo, termen care ne dă şi răspunsul la ghicitoare.

Deşi reprezentanţii celor 45 de genuri şi 500 de specii de bambus pot creşte mai la toate altitudinile, de la nivelul mării pînă la hotarul zăpezilor veşnice, în regiuni tropicale, subtropicale şi temperate blînde, ei manifestă o preferinţă netă pentru sudul şi sud-estul Asiei. Nu lipsesc însă nici din Madagascar, Africa, Australia şi cele două Americi, unde ating paralela de 39° spre nord şi cea de 47° spre sud.

La fel cu celelalte graminee, bambusul are o tulpină cu noduri, frunze înguste, liniare prevăzute cu o teacă, flori grupate în spiculeţe, iar fructul este o cariopsă (asemenea bobului de grîu). În plus, are însă nişte rizomi (tulpini subterane) bine dezvoltaţi, tulpina aeriană lemnoasă şi ramificată, frunzele înzestrate cu o codiţă sau peţiol şi alte cîteva caractere florale distincte. În viaţa bambusului există două faze: vegetativă şi de înmulţire. În prima, rizomii dau naştere la lăstari care răsar din pămînt înfăşuraţi în tecile suprapuse ale frunzelor şi cresc uimitor de repede. În unele regiuni există credinţa populară că bambusul poate fi auzit crescînd, ceea ce probabil nici nu e pură invenţie la ritmul de aproape un metru pe zi. În două sau trei luni planta ajunge la maturitate şi intră în cea de-a doua fază, în care dă flori şi fructe. Felul în care se dezvoltă bambusul, ca şi potenţialul său economic sînt determinate de rizomi. Cînd aceştia sînt scurţi, groşi, plini, dau nişte tufişuri dese, greu de exploatat, iar cînd sînt lungi, subţiri, goi pe dinăuntru dau adevărate pădurici de tulpini drepte, rigide şi groase, foarte căutate.

În multe ţări din Asia şi America de Sud această iarbă stă la baza economiei, avînd nenumărate utilizări. „Paiul" drept şi neted serveşte ca element de construcţie, undiţă, baston, catarg sau materie primă pentru mobilă. Tulpina de bambus este însă şi o ţeavă întreruptă (de noduri), care poate fi transformată în ţeavă de apă sau de suflat, recipient, fluier, xilofon; cînd nodurile rămîn intacte, spaţiile umplute cu aer fac din bambus un flotor bun pentru plute şi poduri plutitoare. Datorită rezistenţei, densităţii şi elasticităţii lor excepţionale, tulpinile mature sînt folosite la confecţionarea unor unelte de tăiat şi găurit, a unor arme şi pentru undiţe. Din fibra subţire şi dură a lemnului său se fabrică umbrele, evantaie, tăbliţe de scris şi multe obiecte de uz casnic. Fîşiile tăiate din tulpina imatură sînt elastice şi solide, servind la tot felul de împletituri: frînghii, plase de prins peşte, rogojini şi chiar un fel de ţesături pentru paravane şi legat cărţi. În fine, bambusul dă o celuloză din care în India şi China se fabrică diverse feluri de hîrtie şi, mai cu seamă, celebra foiţă cerută de poeţi şi pictori de paravane.

CIBERNETICĂ... DISTRACTIVĂ

Un campionat mondial de box fără mănuşi, fără ring şi fără spectatori

Din aparat se aude glasul emoţionat al unui reporter sportiv:

— Schmeling se avîntă înainte. Upercutul nu-şi atinge ţinta. Se opreşte înaintea maxilarului lui Clay. Cassius posedă un extraordinar simţ al ritmului mişcărilor. Schmeling nu poate să-l atingă.

...În spatele reporterului, rîndurile de scaune ale sălii — Miami Beach Convention Hall — sînt goale, în faţa lui ringul e gol. Lucrurile se petrec în felul acesta de multe săptămîni. Lupta fantomelor pentru titlul de cel mai bun boxer de categorie grea al tuturor timpurilor se dă în fiecare luni. De la primele transmisii, ciclul „knock out" înregistrează un enorm succes. Zeci de

Aşa arată astăzi Joe Louis, unul dintre favoriţii turneului

milioane de iubitori ai sportului vor să vadă dacă Jack Dempsey va reuşi să-l facă knock out pe Rocky Marciano sau dacă Bob Fitzsimmons va putea rezista atacurilor mereu repetate ale lui Joe Louis. Pumnul formidabil al lui John L. Sullivan îşi face apariţia din secolul trecut, nimerind din plin plexul lui Muhammed Ali, alias Cassius Clay.

Ideea în sine nu e nouă. Problema performanţelor în lupta sportivă s-a aflat dintotdeauna în centrul interesului amatorilor de sport. Cine a fost cel mai mare sportiv? Este o întrebare care a constituit de nenumărate ori un subiect de discuţii aprinse.

Acum, însă, la discuţii au început să ia parte şi maşinile de calcul. Rezultatele „turneului fantomă" a boxerilor de categorie grea vor fi determinate de cibernetică. Arbitrul electronic ridică sus braţele unor pugilişti de mult dispăruţi.

Cine sînt participanţii la acest turneu fantastic? O sută de comentatori sportivi au alcătuit lista celor mai mari campioni mondiali de box la categoria grea, după următoarea ordine ierarhică:

1—2 Jack Dempsey (1919—1926) şi Gene Tunney (1926—1928).
3 Rocky Marciano (1952—1956).
4 Joe Louis (1937—1940).
5 Jim Corbet (1892—1897).
6 John L. Sullivan (1882—1892)
7 Jack Johnson (1908—1915)
8 James J. Jeffries (1899—1905).
9 Casius Clay (1964—1967).
10 Bob Fitzsimmons (1897—1899)
11 Max Baer (1934—1935)
12 Jess Willard (1915—1919)
13 Max Schmeling (1930—1932)
14 Jack Sharkey (1932—1933)
15 Jimmy Braddock (1935—1937)
16 Joe Walcott (1951—1952).

Comisia a strîns cîte 2064 date cu privire la fiecare dintre cei 16 participanţi la turneul campionilor. Au fost luate în seamă înălţimea şi greutatea corporală a pugiliştilor, lungimea braţului, rapiditatea mişcărilor, rezistenţa, curajul, voinţa de luptă, precizia şi eficacitatea loviturilor directe, a fentelor, experienţa pugiliştilor în lupta corp la corp, simţul lor tactic şi încă sute şi sute de alte caracteristici. Uriaşa cantitate de date astfel asumate, împreună cu indicatorii propuşi de arbitrul meciurilor, Ruby Goldstein, au fost introduse, în ordinea tragerilor la sorţi într-o maşină electronică de calcul de tip N.C.R. 315. Această maşină prelucrează datele în cîteva clipe, indică rezultatele meciurilor, ba mai mult, arată chiar desfăşurarea reprizelor în intervale din trei în trei minute.

Pa baza analizelor făcute de maşina N.C.R. 315 se postează reporterul lîngă ringul gol al sălii fără spectatori pentru a „transmite". Tehnicieni de sunet se îngrijesc de zgomotele necesare „ilustrării" textului. Se aude bătaia gongului, rumoarea spectatorilor, tropot de picioare, pocnete de mănuşi. Un trup greu cade leşinat pe podeaua ringului... Şi în fiecare luni, întreaga Americă aşteaptă rezultatul meciurilor.

Din primele opt meciuri ale turneului, pînă în prezent s-au transmis cinci.

Cea mai rapidă victorie a fost repurtată de Jack Dempsey. În urma unei fente urmată de o puternică lovitură cu stîngul, adversarul său, Jim Corbett a fost făcut k.o. la mijlocul reprizei a şaptea.

În schimb a stîrnit senzaţie faptul că Jess Willard a rezistat cu succes timp de cincisprezece reprize la loviturile de ciocan ale lui Joe Louis; „bombardierul negru" a izbutit abia cu 30 de secunde înainte de terminarea meciului să-şi doboare uriaşul adversar.

Prima „mare surpriză" a fost rezultatul meciului dintre Max Baer şi Jack Johnson. Campionul din 1934 a cîştigat la puncte în faţa adversarului său, supranumit „diamantul negru", considerat drept „cel mai bun pugilist al tuturor timpurilor". Baer a avut iniţiativa din primele clipe ale meciului, cîştigînd nouă din cele cincisprezece reprize. Maşina cibernetică a înregistrat doar o singură repriză în favoarea lui Jack Johnson, celelalte cinci s-au terminat la egalitate de puncte. În cursul reprizelor a treisprezecea şi a cincisprezecea, Johnson a fost trimis chiar la podea.

Din primul tur mai rămîn pe afiş o întîlnire relativ puţin interesantă între Jeffries şi Walcott, precum şi două „numere senzaţionale", — întîlnirile dintre Marciano şi Tunney şi respectiv Clay şi Schmeling.

Turneul va dura pînă la sfîrşitul anului. Atunci, maşina de calcul N.C.R. 315 va stabili în mod absolut precis cine a fost cel mai bun pugilist în istoria seculară a boxului.

— De ce trebuie să arunc numai eu mucurile?

BIOLOGIE

Lumina „bolnavă": un pericol?

...Într-o eprubetă perfect izolată, celulele embrionului de pasăre erau în agonie. Se comportaseră normal pînă cînd în eprubeta alăturată, şi ea foarte bine izolată, un grup de celule similare fuseseră infectate cu virusul pestei. Cum se explică, însă, moartea celulelor sănătoase, de vreme ce, aşa cum au arătat numeroase experienţe, în eprubetă nu existau microbi şi ele aveau toate condiţiile pentru o dezvoltare normală?

De clarificarea acestei „solidarităţi" celulare se ocupă în momentul de faţă un grup de cercetători din Novosibirsk. Ei au constatat că fenomene similare se petrec ori de cîte ori celule sănătoase şi altele infectate sînt ţinute un timp — două sau mai multe zile — în întuneric, în eprubete de cuarţ aşezate faţă în faţă. Dacă însă eprubetele nu sînt de cuarţ, ci din sticlă obişnuită, fenomenul nu mai are loc: celulele sănătoase se „desolidarizează" de semenele lor bolnave şi-şi continuă evoluţia normală. Numai cuarţul lasă să treacă semnalele informative emise de celulele bolnave. Despre ce semnale e însă vorba? Înainte de a răspunde, să ne amintim că încă în 1904 Albert Einstein a afirmat că atomii substanţelor trec în stare de excitaţie şi devin apţi

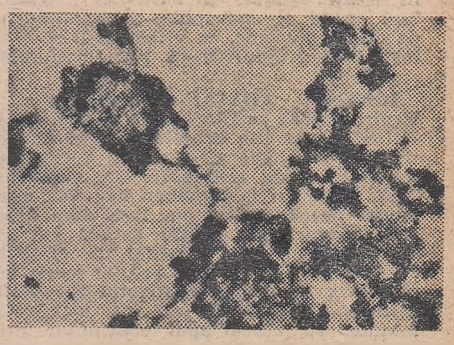

Ţesut atacat de pestă

pentru reacţiile chimice datorită acţiunii pe care o exercită asupra lor cuantele de lumină. Fiecare reacţie are cuantele ei, cu frecvenţe caracteristice. În acest caz lumina joacă un rol dublu: de furnizoare de energie şi de purtătoare de informaţii. Nu cumva — s-au întrebat atunci biologii — radiaţia luminoasă joacă un anume rol şi în reacţiile chimice din organismele vii, iar sursa acestei radiaţii sînt înseşi celulele? Dar să vedem ce părere au în această privinţă cercetătorii din Novosibirsk.

Analizînd rezultatele experienţei

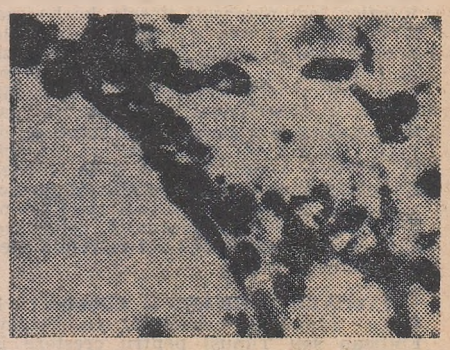

Ţesut atins de radiaţie „bolnavă"

descrise mai sus, ei şi-au spus că, aşa cum s-a constatat în ultimii ani, proteinele degajă o anumită luminiscenţă şi, deci, e firesc ca viruşii, a căror moleculă de acid nucleic conţine proteină, să radieze şi ei lumină. În acest caz experienţa ar putea fi interpretată în felul următor: cuarţul dă liberă trecere ultravioletelor din radiaţia luminoasă a virusului pestei şi ele distrug celulele sănătoase din eprubeta învecinată. Pentru a confirma sau infirma ipoteza, cercetătorii au înlocuit virusul pestei cu o puternică substanţă toxică anorganică. Rezultatul a fost concludent: şi în acest caz celulele sănătoase au pierit! Încît, cercetătorilor nu le-a rămas decît să presupună că radiaţia luminoasă a celulelor bolnave poate distruge celulele sănătoase. Cum? Prin modificarea frecvenţei caracteristice de care vorbea Einstein? Pînă în momentul de faţă nu se cunoaşte mecanismul exact al acestui proces. Oricum, în cursul cercetărilor s-au observat şi alte fenomene interesante: cu ajutorul cuantometrelor care înregistrează cele mai slabe radiaţii ale proteinelor, s-a constatat, de pildă, că serul sîngelui bolnavilor de cancer „stinge" luminiscenţa celulelor (experienţa a fost făcută cu celule de drojdie) sau că, iradiat cu ultraviolete, sîngele aceloraşi bolnavi nu emite luminiscenţă, în timp ce acela al oamenilor sănătoşi răspunde la excitaţia luminoasă printr-o radiaţie puternică. Dar, aşa cum am mai spus, în această privinţă ştiinţa nu şi-a spus încă ultimul cuvînt.

Poșta medicului

D.T. — Brașov : 1) **În ejacularea tardivă** se recomandă Testosteron, 25 mg, de 2—3 ori pe săptămînă, timp de 4 săptămîni ; ulterior o pauză de 1—2 luni, după care se reia tratamentul. 2) O serie de 20 fiole de Hematodin asociată cu Remineron 3 linguriţe/zi vor tonifica sistemul nervos al tatălui dv. Cura se poate repeta după o pauză de 10 zile.

RAGNAR — Bucureşti : Citită de atîtea ori la „Poşta medicului", recomandarea noastră apare banală şi, totuşi, credeţi-ne, este singurul „leac" radical împotriva măruntelor „complexe", a timidităţii, inhibiţiei sau fricii de eşecuri, cum vă exprimaţi dv. Căsătoriţi-vă (e şi timpul la 28 de ani) şi nu veţi mai „sta prost cu nervii".

H.VU. — Huşi : Credem că este mai curînd vorba de sechelele unei pleurite, adică de îngroşarea pleurei, cu întregul cortegiu de simptome subiective pe care ni le-aţi relatat. O cură de hidrazidă 7—8 cpr/zi şi mai multe serii succesive de calciu gluconic, cu vitamina C şi Electovit 3—4 drajeuri/zi vă vor fi de folos.

IONESCU ADRIAN— Bucureşti : 1) Pentru **igiena ochilor** se recomandă spălături cu una din următoarele soluţii antiseptice : infuzie de muşeţel răcită sau un amestec de acid boric 8 g, apă distilată 200 ml şi colir galben 40 g. 2) Pentru **igiena urechilor :** se va face zilnic toaleta conductului auditiv extern cu apă şi săpun, urmată eventual de instilaţii cu apă oxigenată 3% şi soluţie borax 4% cîte 15 g. Se umple conductul cu soluţie medicamentoasă, se lasă pe loc 10—20 minute, se varsă apoi conţinutul prin răsturnarea capului şi se usucă conductul cu tampoane de vată. 3) Împotriva **nisipului renal :** Gotalitin sau produsul Cystenal (se eliberează pe bază de prescripţie medicală).

HERCULES— Brăila : Este un fenomen postoperatoriu destul de frecvent. Dacă situaţia nu se normalizează de la sine, vă recomandăm cîteva serii de injecţii cu Folcisteină U, ser neurotonic în injecţii subcutane şi, eventual, înainte de culcare cîte două pilule de yohimbină pe zi, după următoarea formulă : Rp. Clorhidrat de yohimbină 5 mg, sulfat de stricnină 1 mg, extract de coajă de china 0,10 g pentru 1 pilulă.

ANGHELACHE GH. LONGIN — Braşov : Fiind vorba de o **enterocolită cronică post-dizenterică** este necesar să respectaţi o dietă alimentară de lungă durată, din care să reduceţi consumul de lichide în cursul mesei, aportul de substanţe celulozice, leguminoasele (fasole boabe, mazăre, linte), varza, ridichile, ciupercile, fructele (cu excepţia merelor care, rase, au chiar un rol terapeutic). Veţi consuma numai pîine albă sau semialbă. Ca medicaţie : Ftalilsulfatiazol (6—8 cpr/zi) sau Sulfaguanidină ; eventual antibiotice, de tipul Negamicinei (1 g din oră în oră, în primele 4 ore, apoi 1 g la 4 ore). Bune rezultate dau şi produsele Saprosan (1—2 drajeuri — 3 ori/zi) sau Coreine 2—6 linguriţe/zi la începutul celor trei mese (se eliberează pe bază de reţetă medicală).

DASCĂLU MIHAIL — Cîmpina : 1) Orice tratament hormonal (cu Prolan, Epifizan sau Timus) pentru creştere în înălţime ni se pare superfluu la 20 de ani, cînd — ştiţi desigur şi dv. — cartilajele de creştere sînt osificate. 2) Pentru **îngrăşare,** dacă tratamentele uzuale (cură de Neohepar alternînd cu ser neurotonic şi asociate cu Remineron şi vitaminoterapie C, B_6, B complex intensivă) nu dau rezultate, încercaţi cu Madiol sau Steranabol, sub formă de injecţii sau drajeuri.

VLAD DUMITRACHE — Bucureşti : Infuzia de usturoi 5% atît de utilă în arterioscleroză, hipertensiune arterială, bronşite, enterocolite, tratamentul viermilor intestinali etc. etc. se prepară din bulbul de usturoi zdrobit. Din aceasta se administrează 2—5 g pe doză, de 3—4 ori pe zi. O maceraţie de 7 zile de 20 g usturoi în 100 ml alcool de 70°, după prealabila zdrobire a bulbului, se administrează 30—40 picături pe zi.

VODĂ ION — Reşiţa : Din păcate, **vitiligo** este încă o boală de piele cu cauze necunoscute şi fără tratament specific. În ultimii ani s-au obţinut totuşi rezultate bune cu produsul Meladinine (un extras din planta Ammi majus) care se administrează local sub formă de soluţie şi pe gură 3 cpr/zi. De asemenea, iradieri locale cu raze ultraviolete, la 3 zile, după aplicarea pe pielea atacată a unei soluţii alcoolice 10% de esenţă de bergamote (se fricţionează energic) şi protejarea pielii contra luminii cu următorul fard : Rp. Permanganat de potasiu 1 g. lanolină 5 g, vaselină 94 g. D.S.ext.

LIVIU M. — Timişoara : 1) O durere acută de picior nu înseamnă neapărat un atac reumatismal. Trebuie să vă faceţi cel puţin viteza de sedimentare a eritrocitelor, după care comunicaţi-ne rezultatul. 2) Citiţi răspunsul dat sub Vodă Ion — Reşiţa. Într-adevăr sîntem şi noi de părere că este mai bine să vă extirpaţi amigdalele. Continuaţi totuşi tratamentul, după indicaţiile cuprinse în răspunsul dat mai sus.

Analize

TEMĂ DE SEZON

O simplă bronşită ?

Deseori bolnavii care ne consultă alarmaţi pentru că tuşesc de cîtva timp se liniştesc cînd le punem diagnosticul de bronşită acută. „O simplă bronşită ? — spun unii dintre ei. Credeţi că e ceva mai grav".

Dar acest „ceva mai grav" poate uşor surveni dacă bolnavul, auto-liniştit că nu are „mai nimic", nu respectă sfatul medicului. Este adevărat că la adultul sănătos bronşita îmbracă rareori o formă severă ; în schimb, la nou-născuţi şi la copii mici ea poate fi gravă şi pune în pericol viaţa.

Pe de altă parte, bronşita acută a adultului, care survine frecvent în infecţiile virotice, se poate complica, dacă e neglijată, cu alte afecţiuni, începînd cu congestia pulmonară şi terminînd cu tuberculoza, bronşectazia şi emfizemul. Deseori bronşita acută repetată şi „tratată cu indiferenţă", mai ales la fumători sau la cei cu sechele pulmonare, se cronicizează.

Iată de ce, în orice bronşită se recomandă, în primul rînd, repausul la pat şi se interzice fumatul. Pentru a grăbi vindecarea se face un tratament simptomatic, intervenind asupra celor două simptome dominante : tusea şi expectoraţia. Tratamentul antimicrobian (antibiotice, chimioterapice) nu va fi făcut decît în cazurile febrile, grave sau la cei cu un teren predispus la complicaţii (bătrîni, tare organice diverse, copii mici, imaturi etc.). Alegerea agentului terapeutic se va face de către medic. Se recurge de obicei la penicilină injectabilă sau tablete (Penicilină V — n.r.) ori la tetraciclină. Sulfamidele şi în special cele cu acţiune prelungită sînt foate utile, uneori superioare antibioticelor, în ciuda „dispreţului" unor bolnavi pentru ele.

Tratamentul tusei este diferit în funcţie de faza bolii. În faza de **cruditate** („tuse uscată") va fi tratată cu codeină fosforică (Codenal — N.R.) sau cu un calmant asemănător (Calmotusin — N.R.). În faza a doua de coctiune („tuse umedă") se vor lua preparate expectorante (Sirop expectorant, Sirogal — N.R.). Dacă există şi o componentă spastică („bronhospasm") se va asocia un bronhodilatator : efedrină sau teofilină, în dozele prescrise de medic. În ultima fază, expectoraţia poate deveni prea abundentă. Se va urmări în acest caz scăderea ei prin eucaliptol, tiocol etc.

Inhalaţiile sînt, de obicei, utile (Inhalant — 1 comprimat la 1 litru de apă fierbinte). Antihistaminicele (Nilfan, Romergan — N.R.) pot contribui la reducerea inflamaţiei bronşice.

Împotriva febrei se recurge la antipireticele clasice : aspirină sau piramidon, 3—4 cpr. pe zi.

Bolnavul va sta într-o cameră bine aerată, va evita aerul uscat (umectarea aerului prin vase de apă puse pe calorifer sau sobă) şi va mînca uşor (regim hidro-lacto-zaharat), bînd din abundenţă ceaiuri, în special de tei.

Dr. R. E. Irinov

CUM SĂ PREVENIM

Hipertensiunea arterială

Aproape toţi cercetătorii sînt de acord că, printre cauzele care produc hipertensiunea arterială, participarea sistemului nervos central are un rol premergător, antrenînd după sine participarea fie a glandelor suprarenale, fie a rinichilor, fie tulburări la nivelul micilor vase. Aceste dereglări în activitatea sistemului nervos central sînt provocate, de cele mai multe ori, de tensiuni psiho-emoţionale, încordări sau oboseli ale scoarţei cerebrale. Determinanţi în privinţa aceasta sînt mai ales factorii de mediu social, familial, profesional, regimul alimentar etc. În condiţiile de supraîncordare, surmenaj, emoţii sau conflicte, aceşti factori devenind nocivi, creează aşa-zise traume psiho-emoţionale însoţite de tulburări nervoase, care duc la apariţia hipertensiunii arteriale.

Prevenirea hipertensiunii arteriale este deci în primul rînd o problemă de igienă a omului sănătos, care impune ducerea unei vieţi echilibrate, lipsită de încordări şi conflicte personale.

În acest sens, cultura fizică medicală, sub formă de gimnastică, duşuri şi băi, în scopul călirii sistemului nervos vasomotor, împletită cu o educaţie social-familială sănătoasă, cu organizarea raţională a muncii şi vacanţelor creează premisele pentru menţinerea unui sistem nervos echilibrat.

Un rol important îl constituie şi „educaţia" unei alimentaţii raţionale şi sănătoase, cunoscute fiind strînsele relaţii care există între creşterea tensiunii arteriale peste limitele normale şi obezitate. O alimentaţie echilibrată, evitînd moduri de preparare culinare pe cît de rafinate pe atît de dăunătoare proteicităţii vaselor, oprind îngrăşarea exagerată, va contribui la menţinerea unei tensiuni arteriale normale.

Pentru prevenirea recidivelor de criză hipertensivă, în cazul cînd aceasta s-a produs, se adaugă la măsurile arătate pînă acum tratamentul sedativ, tranchilizant (de tipul bromurilor, luminalului sau meprobamatului — N.R.) şi uneori preparate farmaceutice de Rauwolfia serpentina (Hiposerpil Hipazin — N.R.). Deosebit de utile pentru hipertensivi, de obicei persoane hiper-nervoase, sînt curele balneo-climatice, în special băile carbo-gazoase (în staţiunile Buziaş, Borsec, Vatra Dornei, Covasna, Lipova, Jigodin, Ozunca, Vîlcele etc, etc. — N.R.).

Acest tratament antihipertensiv aplicat de la început, cînd tendinţa la hipertensiune nu a evoluat spre o boală hipertonică, îngăduie desfăşurarea normală a vieţii.

Dr. Z. A. Barski

E BINE SĂ ŞTIM

Alergii mai puţin cunoscute

Ideea alergiei se pare că a apărut pentru prima oară, în 1565, doctorului Leonhardus Batalus de la Universitatea din Pavia care punea lumea în gardă împotriva abuzurilor de parfumuri, „căci ceea ce este plăcut pentru multă lume este vătămător pentru alţii".

Într-adevăr, cercetările ulterioare au demonstrat că alergia nu este altceva decît o reactivitate modificată a organismului faţă de un agent care în mod normal nu este vătămător. Cu alte cuvinte, alergia sau starea alergică nu este o boală prin ea însăşi, ci o stare morbidă latentă potenţială care este cunoscută la copii şi sub numele de diateză (predispoziţie morbidă).

Reacţia alergică se poate produce la orice substanţă. S-a arătat că, cu excepţia apei şi a cîtorva săruri minerale, toate substanţele pot deveni alergice. Astfel, pe lîngă alergenii mai cunoscuţi (alimentari, medicamentoşi, infecţioşi) există o mare varietate de substanţe alergice mai neobişnuite pe care e bine să le ştim, deoarece ele sînt adesea „vinovate" de reacţii alergice.

O grupă importantă de alergeni o formează cei inhalanţi sau pneumoalergeni, care pătrund din aer o dată cu respiraţia. Din rîndul acestora fac parte praful de cameră, fulgii, scamele de animale şi polenul

Coaforii folosesc, în vopselele lor, parafenilendiamina, derivat de anilină faţă de care numeroase persoane sînt alergice. De aici pot apărea accidente care se previn însă prin încercarea prealabilă („testare") pentru substanţe colorante. Se poate întîmpla deseori ca cineva sensibilizat la parafenilendiamină să facă fenomene alergice şi la alte substanţe, în deosebi la novocaină. Un corp înrudit cu aceste substanţe este răspunzător de accidentele alergice cauzate de ciorapii de nylon.

Interesant de semnalat este că unii bolnavi sensibilizaţi la diferiţi alergeni (scoici, raci, căpşuni etc) pot face alergie la simpla vedere a acestora. Este un exemplu care demonstrează rolul dominant pe care îl joacă sistemul nervos central în desfăşurarea manifestărilor alergice, reproducînd procesul pe calea „reflexelor condiţionate".

În acelaşi fel se produc şi manifestările alergice declanşate de efort fizic, frig, căldură — care sînt explicate tot ca reflexe condiţionate.

În sfîrşit, să menţionăm că înseşi medicamentele antialergice, cum sînt antihistaminicele de sinteză (Romergan, Nilfan etc. — N.R.) pot determina — paradoxal — fenomene alergice. Se impune, de aceea, şi în acest caz, evitarea auto-tratamentului, mai ales că alergia este o adevărată „problemă poliţistă", în care adesea numai un medic experimentat poate depista „criminalul".

Dr. M. Rozov

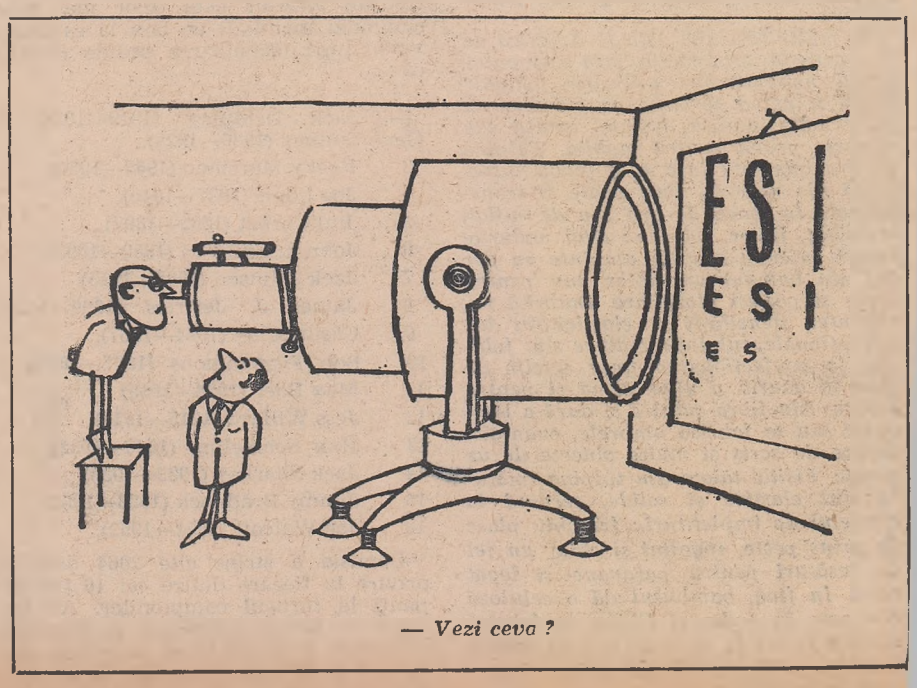

— Vezi ceva ?

NEPAL

Răscruce de drumuri la Katmandu

Munții înalți, îmbrăcați în'r-un splendid veșmînt verde, s-au tras de o parte și au făcut loc unei văi largi și netede. Cîndva, de mult, se numea valea nepaleză. Dar în secolul al XVI-lea, în orașul Kantipur din această vale a fost construit un templu de o rară frumusețe. Lăcașul de rugăciune, numit Katmandu, a fost înălțat, cum cerea tradiția, din trunchiul și ramurile unui singur copac. Curînd i s-a dus faima peste mări și țări și frumusețea lui era atît de desăvîrșită încît, cu timpul, orașul Kantipur și chiar toată valea și-au pierdut primele denumiri, luînd numele templului Katmandu.

Părea că pitoreasca vale, cu o climă surprinzător de blîndă și constantă (și ploile cad mai ales noaptea), cu un sol foarte fertil, era hărăzită chiar de natură să ducă o viață liniștită. Dar istoria a hotărît altfel. Și, deși soarele a strălucit întotdeauna la fel de puternic deasupra văii, ea a cunoscut și zile foarte sumbre și triste. Cea mai grea perioadă din viața țării a durat peste o sută de ani, în timpul dominației familiei feudale Rana.

La mijlocul secolului trecut, în valea Katmandu au avut loc evenimente dramatice, cu consecințe nefaste pentru dezvoltarea ulterioară a țării. Profitînd de divergențele existente în sînul familiei regale, un reprezentant al familiei Rana a acaparat puterea, pe care apoi a lăsat-o moștenire. Prim-miniștrii din această dinastie controlau vistieria regală, aveau dreptul să declare război și să încheie pace.

Casele nepalezilor sînt străjuite de lei fioroși

În 1951, însă, mînia poporului a răsturnat dinastia Rana. Țara s-a trezit din secularul somn letargic și a ieșit din starea de izolare internațională. La drept vorbind, Nepalul are două istorii: prima, milenară — care se pierde în negura vremurilor, și a doua — foarte scurtă, care poate fi ușor urmărită. Influența celor două epoci se vădește pretutindeni în viața de fiecare zi a Nepalului, atît în valea Katmandu, cît și în regiunile greu accesibile din munții Himalaia sau din jungla din sudul țării.

Pentru prima oară am vizitat Nepalul acum zece ani. Acum, însă, n-a trebuit să hoinăresc mult pe străzile Katmandu-ului în căutarea de prefaceri înnoitoare. Căci ele sînt izbitoare și reflectă ofensiva puternică a unei epoci noi.

Să începem, totuși, cu vechiul Katmandu, în care, la prima-vedere, vremea nu s-a atins de ulicioarele înguste și unde veacurile au trecut nepăsătoare pe lîngă căsuțele minuscule, lăsîndu-le neschimbate arhitectura și cornișele de lemn și pervazele sculptate. În piațetele din preajma numeroaselor temple continuă a se face și acum negoț cu cereale și cu celebrele **hukri** — cuțite încovoiate — vase de pămînt și stofe grosolane de lînă, țesute cu aceleași mijloace ca acum cîteva secole. Pe străzi continuă să umble, încovoiați sub greutatea poverii, lemnari nevoiți să străbată un drum lung și accidentat ca să-și poată vinde sărăcăcioasa marfă. Și acum, în aceste piețe vin, după mici cumpărături, **bhotia**, care locuiesc departe, în munți. Îmbrăcămintea bărbaților surprinde printr-o îmbinare ciudată: un fel de fustă, o coadă lungă, care pornește de sub o căciulă de pîslă și un pumnal imens la brîu. Din cînd în cînd, vezi niște bătrîni îmbrăcați în uniforme militare uzate. Fac parte din tribul **limbu**, care timp de decenii a furnizat soldați unor armate străine, în special engleză. Printre temple se plimbă călugări budiști îmbrăcați în veșminte portocalii. Nimeni nu îndrăznește că alunge o vacă sau să lovească un cîine, căci sînt animale sfinte.

Dar și pe aceste străduțe se observă unele schimbări. Pe unele dintre ele circulă autobuze și, în timp ce admiri iscusința cu care șoferii își strecoară mașinile uriașe prin ulicioarele medievale, te gîndești, fără să vrei, că acum zece ani în capitală nu era nici urmă de autobuz sau taxi. Existau, în total, trei sute de mașini de diverse mărci și cu diverse întrebuințări. Acum, însă, parcul de automobile din Katmandu numără circa 3 000 de mașini.

Străzile înguste din partea veche a orașului te conduc pe nesimțite spre New-Road, una dintre arterele centrale din Katmandu, lată și asfaltată, tixită cu magazine, birouri și bănci. Tot aici se află și tipografiile cîtorva ziare, care se vînd pe loc. În jurul vînzătorilor de ziare e întotdeauna lume multă. Nepalezii cumpără ziare, le citesc și fac schimb de impresii, urmăresc cu interes evenimentele din țara lor și de peste hotare.

Capitala Nepalului își schimbă rapid fața. În ultimii ani, în partea de sud a orașului a fost construită universitatea, prima instituție de acest fel din istoria Nepalului. Problema învățămîntului în Nepal — ca dealtminteri în toate țările care au pășit recent pe calea transformărilor economice și culturale — este extrem de acută. Numai cinci la sută din populația țării știe carte. Dar tabloul n-ar fi complet dacă n-am adăuga că în momentul de față 27 la sută din copiii de vîrstă școlară învață.

În nord-vestul Katmandu-ului, la Balaju, a apărut un complex industrial, alcătuit dintr-un grup de întreprinderi relativ mici, dar bine utilate. Un complex similar a fost construit și în orașul Lalitpura, de lîngă Katmandu; el cuprinde o tipografie, o fabrică de mobilă, una de încălțăminte și cîteva ateliere mecanice. Fabrica textilă din Balaju este construită după ultimul cuvînt al tehnicii, cu utilizarea electronicii și automaticii. Dar toate acestea conviețuiesc pașnic cu cea mai veche întreprindere din Nepal: o fabrică de meșteșugărească de hîrtie, în care se lucrează manual...

Oricum, supranumele de „țară închisă" al Nepalului e categoric perimat. Cît a fost la putere, temîndu-se de pătrunderea unui suflu nou, a unor idei revoluționare, familia Rana a redus la minimum accesul străinilor în Nepal. Străinii care au vizitat țara în perioada aceea — în afară de englezi, care se bucurau de privilegii deosebite — ar putea fi socotiți pe degete. Acum, însă, guvernul ia măsuri energice în vederea atragerii unui număr cît mai mare de turiști străini. Și vizitatorii au ce vedea. Cei mai înalți munți din lume, acoperiți cu zăpezi veșnice, în nord, jungle virgine în sud, temple străvechi cu sculpturi unice pe glob, pitorești serbări populare și multe, multe altele.

— Turismul capătă o importanță tot mai mare pentru economia țării — ne-a spus un oficial nepalez. Numărul vizitatorilor străini crește mereu. Anul trecut, de pildă, a fost de 13 000. Cum este însă un lucru nou pentru noi, dezvoltarea turismului cunoaște multe greutăți. Avem prea puține hoteluri, transportul nu e dezvoltat. E adevărat, însă, că am intensificat relațiile aeriene internaționale. Avioanele companiilor indiene și pakistaneze și-au prelungit itinerariile pînă la noi. Începe să se afirme și compania aeriană nepaleză. Țara are totuși urgentă nevoie de drumuri...

V. Kondrașov

BURUNDI

Munți de banane și cafea

Dimineața, cînd cerul de deasupra munților ce încing pe jumătate orașul nici nu prinde bine să se lumineze, la Usumbura începe să se audă lipăit de picioare goale pe asfalt. Sînt hamalii care cară banane. Ca să ajungă în piață trebuie să străbată centrul capitalei și deci să treacă și pe lîngă hotelul „Paghidas", unde am tras. Hamalii sînt goi pînă la brîu, cu spinări musculoase și capete puternice, căci trebuie să rezeme de ele legături enorme de banane, adevărați munți de fructe verzi ca smaraldul.

Tot atunci se ridică din așternut (o rogojină și un pled uzat) și paznicii, care au dormit toată noaptea pe trotuar, sub enormele lacăte prinse de obloanele vitrinelor. Doi băieți așează cu zgomot scaunele pe terasa unei cafenele. Vînzătorii de suvenire etalează pe trotuar mici tam-tamuri, figurine de lemn, bucăți de piele uscată de piton și brățări din mărgele mărunte de sticlă albă și albastră. Ei își rînduiesc marfa pe îndelete. Dar hamalii aleargă din răsputeri.

Munca acestora e foarte grea, căci nu-i lucru de glumă să porți pe cap, cît e ziulica de mare, maldăre de fructe. De aceea nu zîmbesc aproape niciodată. Rareori, cînd cîștigă cîțiva gologani, li se întîmplă să se oprească în piață, într-un loc unde se vinde bere.

În fiecare dimineață văd hamali și în jurul micii fabrici de cafea din apropierea hotelului. Cară saci cu boabe de cafea, care sînt apoi expediați în port, pe lacul Tanganica (căci capitala este așezată pe malul lacului). De acolo, sacii sînt transportați în jos, pe apă, pînă la calea ferată, care duce în Tanzania, iar după aceea spre ocean.

Cafeaua cultivată de țăranii din Burundi este de celebrul soi „arabica". E principalul articol de export al țării, principala ei bogăție. Dar achiziționarea, prelucrarea și revînzarea ei se află în mîinile unor străini. Așa încît, fabricuța de lîngă hotel este belgiană, iar cafeaua va fi consumată de americani.

Pentru truda lor extrem de grea, hamalii angajați de fabrică primesc, evident, un salariu derizoriu, totuși munca lor este mai sigură decît a celor ce cară banane. Vînzătorii de suvenire, care se înființează și ei în fiecare dimineață în fața hotelului, îi privesc de sus și pe unii și pe alții. Treaba lor este să stea în picioare tot timpul, să găsească cîte un străin amator să cumpere ceva și să-i ceară un preț de zece ori mai mare decît cel real: dacă șiretlicul le izbutește, e bine, dacă nu, încep să se tocmească cu disperare, înainte de a reduce prețul de zece ori.

Unul dintre vînzători aduce cu el, în fiecare dimineață, un tam-tam uriaș. Se vede de la o poștă că nimeni, în afară poate de meșterul care l-a lucrat și de cîțiva amatori să-l cumpere, nu i-a încercat sunetul. Lucrul care nu-l descurajează, însă, pe vînzător.

— Monsieur, *cumpărați un tam-tam regal veritabil. din Kitega, acolo mai sînt și acum meșteri în confecționarea de tam-tam-uri regale, deși rege, cum știți, nu mai există.*

...În colibele din munți, la cumpăna apelor dintre Congo și Nil, în pitoreasca vale a rîului Ruzizi, care-și poartă apele repezi din lacul Kivu în Tanganica, circulă sumedenie de legende despre nașterea regatului Burundi. Una dintre ele spune că, la porunca unui vrăjitor, neînfricatul Ntare s-a înarmat cu un topor și o sabie și a pătruns în peștera în care trăia un leu, pe care locuitorii din Burundi îl cinsteau ca zeu. Ntare l-a lovit pe leu cu toporul, i a tăiat capul cu sabia, după care s-a proclamat rege în Burundi.

De atunci a curs multă apă pe Ruzizi, pe tron s-au perindat sumedenie de regi, în țară au venit colonialiștii germani care, mai apoi, au fost înlocuiți de belgieni. Depărtata și puțin cunoscuta țară Burundi a dus o existență mizeră, fiind una dintre cele mai înapoiate regiuni din Africa. Dar pînă la urmă suflul înnoitor al secolului nostru a pătruns și acolo, în Africa Centrală.

Seara, străzile din Usumbura sînt animate, vesele. Restaurantele și barurile sînt luate cu asalt. Pe asfalt fîșie anvelopele limuzinelor noi. În comparație cu Kigali, să spunem, capitala statului vecin Ruanda, Usumbura este un oraș mare, căci are 60 000—70 000 de locuitori. În același timp, însă, ea este o insuliță în această țară, cu o populație de 3 000 000 de țărani. Așa încît, nu ea determină fața țării, ci puzderia de sătulețe, cu cîte două-trei colibe, așezate în văile rîurilor sau pe coastele dealurilor.

Burundi are o climă splendidă (temperatura medie anuală este de 23 de grade), un sol fertil, pășuni naturale, în care nu bîntuie musca țe-țe. Cu toate acestea se simte lipsa de produse alimentare, căci terenul arabil este, în mare parte, acoperit de plantații de cafea, ceai și bumbac, care se exportă. Cîștigurile țăranilor care cultivă, cu sudoarea frunții, cafea (în Burundi există 42 milioane de arbuști de cafea) sau bumbac sînt foarte mici; partea leului e încasată de companii străine. Țara are un mare număr de vaci și capre (peste un milion de capete), dar locuitorii nu consumă aproape de fel carne. Subsolul e bogat în zăcăminte de minereuri, dar acestea sînt însă puțin explorate. Rîurile de munte ar putea furniza energie, dar curentul electric este aproape în întregime importat. Industria se află într-o fază incipientă.

Pînă nu de mult, pămîntul și animalele, simbol al bogăției prin partea locului, se aflau în stăpînirea unui singur om: regele. Acum se lucrează la elaborarea unei reforme agrare după principiul: pămîntul să fie al celor ce-l muncesc. Iar pentru lichidarea dependenței de achizitorii străini de cafea, pentru înlăturarea rolului lor intermediar, acum cîteva luni a fost înființată Asociația națională a comercianților, căreia statul i-a acordat un împrumut. Primele rezultate ale activității ei sînt promițătoare...

D. Mamleev

Naufragiatul

globul

SEDIUL COMORILOR

Zeci de mii de carate sub un acoperiş

În culcuşul ei de catifea neagră, o piatră octogonală scapără scîntei albverzui... Aşa a văzut-o, în lumina farurilor, excavatoristul Nikolai Korabliov, cînd cupa maşinii lui s-a înfipt în zăcămîntul diamantifer „Mir" din Iakuţia. În momentul de faţă, diamantul se numără printre scînteietoarele exponate ale expoziţiei de pietre preţioase deschisă la Kremlin. El cîntăreşte 44,6 carate (un carat = 0,2 g) şi e evaluat la 90 de milioane de ruble.

De altfel, Iakuţia a furnizat o mare parte din cele cîteva zeci de mii de carate, cîte însumează diamantele prezentate la expoziţie. Rarităţile, ca mărime şi valoare, sînt expuse într-o vitrină specială: „Maria" (106 carate), „Valentina Tereşkova" (51 carate),

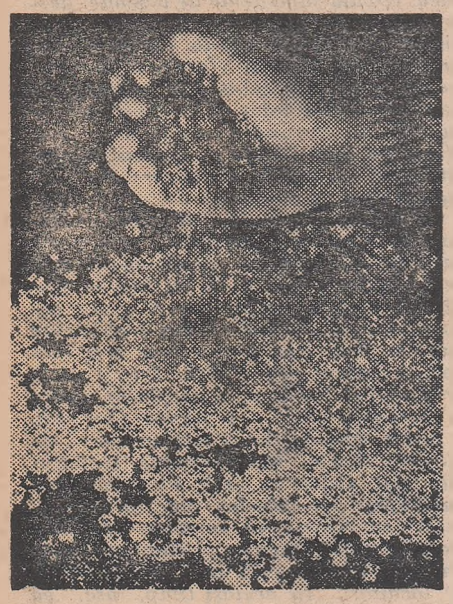

Diamante „anonime". Celebrităţile sînt rare

„Gorneak" (46 carate), precum şi un nou-născut, care a văzut lumina zilei cu puţin înainte de deschiderea expoziţiei. A fost botezat „Rabotniţa" şi cîntăreşte 41 de carate.

Geologii din Iakuţia şi-au luat obiceiul să dea nume numai pietrelor care au peste 20 de carate. Celelalte, şi ele de valori enorme şi de o rară frumuseţe, sînt mult prea multe pentru a avea fiecare un nume şi-şi duc viaţa în anonimat. Dar nu numai geologii descoperă în Iakuţia diamante. Orice lucrător al exploatărilor diamantifere, mecanic, dispecer sau artificier, are şansa de a vedea un cristal sclipindu-i la picioare. Nu de mult, o manipulantă de la fabrica de înnobilare din Mirnîi a găsit un enorm diamant galben, expus în momentul de faţă la Kremlin.

Un stand al expoziţiei, amenajat în formă de casetă, prezintă cîteva pepite de aur de celebritate mondială. Pepita numită „Marele triunghi", de pildă, cîntăreşte 36 de kilograme. Altele, deşi de dimensiuni mai modeste, sînt interesante prin forma lor. În Kolîma a fost găsită o pepită în care natura a modelat profilul lui Mefisto (de altfel e şi cunoscută sub acest nume). Denumiri ca „Delfinul", Cămila", „Urechi de iepure" sugerează formele altor pepite.

În sfîrşit, o sală specială este consacrată bijuteriilor de valoare istorică: „Marea coroană imperială", de 1 800 de grame, împodobită cu mii de briliante, perle şi alte pietre preţioase, printre care şi un celebru rubin de 398,7 carate, „Sceptrul imperial", pe care străluceşte nu mai puţin celebrul diamant „Orlov", lanţurile de aur ale ordinului Sf. Andrei, diademe, brăţări, împodobite cu imense smaragde şi safire.

Expoziţia de pietre preţioase din Kremlin a fost inclusă în itinerariul turiştilor şi cunoaşte o neobişnuită afluenţă de vizitatori.

CE S-A ÎNTÎMPLAT CU TIMPUL ?

Cicloanele şi smogul

În ultimii ani atenţia specialiştilor a fost atrasă de numeroasele calamităţi naturale abătute asupra părţii nordice a continentului american. În statul Nebraska (S.U.A.), de pildă, într-o singură săptămînă au bîntuit 100 de furtuni puternice, în unele regiuni secetoase au căzut ploi torenţiale care au provocat inundaţii, în altele unde ploua des s-a instalat seceta.

Cum se explică, însă, supărătoarele capricii ale timpului de pe continentul nord-american ?

E un fapt că în ultimii ani temperatura unei bune părţi a globului e în continuă scădere. Dacă temperaturile medii n-au coborît prea mult, scăderea lor, fie chiar numai cu o jumătate de grad Celsius, poate totuşi marca modificări dramatice în condiţiile climatice ale unor zone de pe glob. În S.U.A., de pildă, scăderea temperaturii a dus la modificarea circulaţiei curenţilor de aer, ceea ce a determinat, în ultimii ani, o secetă neobişnuită în statele din nord-est. Drumul obişnuit al cicloanelor a fost deviat: înainte, ele se deplasau dinspre sud-vest şi declanşau ploi în regiunile nord-estice; în ultimii ani, însă, cicloanele din Colorado au ajuns în Canada, iar cele din golful Mexicului în Ocean.

O seamă de specialişti consideră, însă, că modificările atmosferice ar putea fi pricinuite de îmbîcsirea aerului, cunoscută sub numele de smog. S-ar părea că anumite substanţe conţinute în smog pot reduce dimensiunile picăturilor de apă din nori, împiedicînd astfel precipitaţiile obişnuite, pentru ca apoi să le abată asupra pămîntului sub formă de ploi torenţiale.

Ipoteza e confirmată de împrejurarea că ploile torenţiale însoţite de furtuni sînt, în ultimul timp, deosebit de frecvente în regiunile nord-americane puternic industrializate, în care smogul este un fenomen curent.

M. Fanerova

MICA ENCICLOPEDIE

Cartografa Iglulik

Orice elev (silitor) ştie astăzi că Ţara lui Baffin e o insulă din Arhipelagul Arctic Canadian. Ba poate chiar să adauge că are o climă mai aspră decît a Groenlandei şi o populaţie nu prea numeroasă, formată din eschimoşi. Puţini ştiu, însă, povestea descoperirii acestei insule, a cincea ca mărime de pe glob, considerată, pînă în secolul trecut, ca o prelungire a continentului american.

„Fury" şi „Hekla", două corăbii engleze, au plecat, în 1821, să caute o nouă cale de acces spre Oceanul Îngheţat de Nord. Expediţia era condusă de exploratorul polar William Parry, care încă în 1819 încercase, fără succes, să descopere calea de acces în labirintul Arhipelagului Canadian.

Căutările au durat cîteva luni, pînă cînd iarna polară a imobilizat cele

două corăbii lîngă ţărmul uneia dintre insule. Prin apropiere îşi aveau sălaşurile cîteva familii de eschimoşi, cu care marinarii englezi s-au împrietenit. O femeie, pe nume Iglulik, aflînd de scopul expediţiei, i-a adus, într-o zi, lui Parry o hartă, desenată de ea însăşi, a locurilor în care poposiseră corăbiile. O dată cu dezgheţul, Parry şi-a reluat călătoria. Orientîndu-se după harta schiţată de Iglulik, el a constatat cu surprindere că femeia eschimosă ştia ceea ce geografii ignorau. Ţara lui Baffin nu era o porţiune de continent, ci o insulă despărţită de acesta printr-o strîmtoare îngustă.

Recunoscător pentru contribuţia ei la această descoperire geografică, Parry a dat numele de Iglulik unei insule de la intrarea în strîmtoare. Acelaşi nume poartă şi o aşezare din peninsula Labrador.

STATISTICA DESPRE :

Riscurile... domestice

Fiecare îndeletnicire are riscurile ei, mai mari sau mai mici. Ne-am obişnuit să ne închipuim că cele mai mari riscuri le implică profesiile de pilot de încercare, artificier, genist, cosmonaut, pompier. Dar statisticile nu sînt de acord cu această părere. Iată cîteva date: din 28 000 de cazuri mortale înregistrate în 1965 în Republica Federală a Germaniei, 16 000 s-au datorat unor accidente de circulaţie, 4 000 unor accidente de muncă în întreprinderi, iar restul de 8 000 au fost provocate de munca în gospodărie. Aproape jumătate din cele 5 473 de persoane accidentate în cursul

— Stai liniştită ! Soţul meu repară numai robinetul din baie.

anului trecut în Australia au fost casnice.

Dar de ce face această îndeletnicire, în aparenţă inofensivă, tot mai multe victime ? Pentru că, răspund statisticienii, „locul de muncă" al gospodinelor — bucătăria, spălătoria şi camerele de locuit — se transformă tot mai mult într-o microfabrică electrificată. Într-adevăr, maşinile de spălat electrice, aspiratoarele, frigiderele, fiarele de călcat etc, etc, înrudesc locuinţa modernă cu o mică uzină, numai că, spre deosebire de aceasta, într-o gospodărie nu există specialişti în tehnica securităţii muncii care să supravegheze respectarea normelor de exploatare a aparaturii electrice. Iar cînd ignorarea acestor norme se îmbină cu neglijenţa, se întîmplă ca în Anglia, unde electrocutarea de la aparatura casnică face mai multe victime decît bolile infecţioase, sau ca în S.U.A., unde în 1964, aceleaşi aparate au secerat 27 600 de vieţi.

P. Neneţki

CUM SE EXPLICĂ ?

Otrava, medicamentele şi ora

Recent s-a descoperit că acţiunea otrăvurilor asupra oamenilor şi animalelor depinde nu numai de doza, ci şi de ora cînd au fost administrate. Cîţiva cercetători au dat unor grupe de şobolani doze mari de otrăvuri la diferite ore din zi şi din noapte şi au constatat că la anumite ore substanţele toxice ucideau 78 la sută din animale, în altele numai 6 la sută. Observaţii similare au fost făcute, însă, şi în privinţa acţiunii medicamentelor. Eficacitatea acestora s-a dovedit mai mare sau mai mică în funcţie de ora la care au fost administrate. Se pare că explicaţia fenomenului trebuie căutată în coincidenţa dintre acţiunea preparatelor şi momentele de maximă sau minimă activitate fiziologică a organismului.

CIUDĂŢENIILE NATURII

Lacul cu cinci etaje

Pe insula Kildin, aproape de ţărmul peninsulei Kola, se află un lac care poate fi considerat, pe drept cuvînt, o curiozitate a naturii. Stratul de la suprafaţă al lacului, format din apă dulce (provenită din topirea zăpezii şi gheţei), abundă în fauna specifică lacurilor şi rîurilor. Sub acest strat se află un altul, cu apă puţin sărată, în care trăiesc meduze. La „etajul trei", format dintr-o pătură de apă sărată, trăiesc peşti mici de mare, actinii şi stele de mare. Stratul următor are o frumoasă culoare roşie datorită unor bacterii care îl populează, iar „subsolul" — al cincilea strat — e nelocuit, căci apa conţine mult hidrogen sulfurat.

PLINI DE ENTUZIASM

Cangurii polisportivi

Australienii socotesc că cel mai inteligent animal e cangurul. „E singurul animal — scria recent o publicaţie sportivă din Sidney — care face sport cu pasiune, ba, mai mult, cu competenţă".

Oricît ar părea de ciudat, această afirmaţie cuprinde un dram de adevăr. Acum cîţiva ani, un manager inventiv a avut ideea să organizeze o întîlnire de box între un pugilist profesionist şi un cangur. Spre surprinderea spectatorilor şi a managerului, în runda a patra boxerul profesionist a fost făcut knock-out. S-au găsit însă neîncrezători care să răspîndească zvonul că întîlnirea a fost „regizată" dinainte, de dragul senzaţiei şi al banilor. Dar noutatea a prins şi în momentul de faţă întîlnirile de box între oameni şi canguri sau pur şi simplu între canguri sînt un spectacol obişnuit în Australia.

Ce alte sporturi mai practică însă „cel mai inteligent animal ?" Dacă boxul îi stă oarecum în fire, cangurul apărîndu-se prin lovituri date cu labele, iniţierea lui în alte sporturi presupune un oarecare antrenament. După o seamă de experienţe s-a dovedit că cangurul vădeşte aptitudini deosebite pentru golf, obţinînd deseori rezultate mai bune decît sportivi cu un stagiu respectabil. Au şi fost organizate — tot în Australia, fireşte — cîteva întîlniri de golf, de predilecţie între canguri. Unul din antrenorii „echipelor" a declarat că e mult mai interesant să joci cu canguri decît cu oameni, pentru că ei nu-şi brutalizează partenerii, respectă regulile învăţate şi sînt întotdeauna plini de un veritabil entuziasm sportiv.

N. Gorohov

NOU NOU NOU NOU
ECONOMISIȚI TIMP ȘI BANI
O SIMPLĂ CARTE POȘTALĂ ADRESATĂ SECȚIEI
„COMERȚUL PRIN COLETĂRIE"
A COOPERAȚIEI DE CONSUM

STR. SERGENT NUȚU ION
NR. 8-12 RAION LENIN
BUCUREȘTI
ȘI
PRIMIȚI LA DOMICILIU
PRIN COLET POȘTAL
MĂRFURILE SOLICITATE

Plata se face
la primirea
coletului

LA CERERE VI SE TRIMITE
GRATUIT LISTA MĂRFURILOR
CARE SE POT EXPEDIA LA DOMICILIU

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA

De asemenea, cereți noile produse speciale pentru sandvișuri:

- BRÎNZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE.
- BRÎNZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU SUNCĂ.

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

Regiunea Brașov Telefon 15-20

Produce și livrează,
pe bază de comandă fermă la prezentare:
Cu repartiție:

- *Oxigen tehnic*
- *Bachelită praf*
- *Novolac solid*
- *Novolac alcoolic*
- *Fenoplac*

Informații suplimentare la Serviciul Desfaceri al Combinatului. Telefon 15-20

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE
BRĂILA
ȘOSEAUA VIZIRULUI

Produce și livrează pe bază de repartiție produse din stuf:

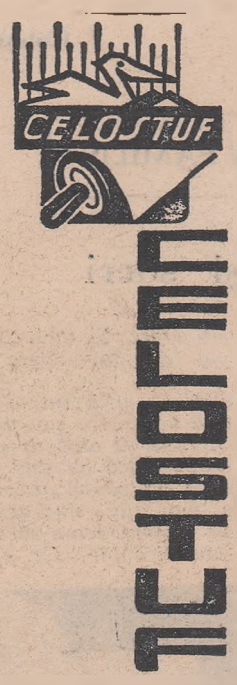

- CARTON TRIPLEX
- CARTON DUPLEX
- CELULOZĂ PAPETARĂ
- CELULOZĂ PENTRU FIBRE ARTIFICIALE
- PASTĂ SEMICHIMICĂ

SPITALUL BRÎNCOVENESC

ANGAJEAZĂ:

— asistente medicale
— asistente medicale de obstetrică și ginecologie
— infirmiere
— un maseur.

Solicitanții trebuie să posede Buletin de identitate pentru orașul București.

Informații se pot obține la tel. 15.73.32, orele 8—13.

ÎNDELETNICIRI NEOBIŞNUITE

Arta lui El Cordobes

Profesia de torero sau toreador, cum se spune de la Bizet încoace, înfierbîntă multe imaginații. Pentru publicul corridelor, și nu numai pentru el, cutezătorul — îmbrăcat în tradiționalul costum cusut cu fir de aur — care înfruntă singur taurul, a devenit un soi de personaj legendar. De aceea, tauromachia are idoli, cei mai adulați, cu o imensă popularitate. În Spania, numele lui Giron, Manolete, Belmonte, Ordonez, Dominguin sînt rostite cu venerație.

Dar Manuel Benitez, zis El Cordobes, i-a depășit pe toți în celebritate. Revista americană „Life" îl consideră unul dintre cei mai populari oameni din ultimii ani. Cînd evoluează El Cordobes, Madridul se golește, adunîndu-se în tribunele arenei centrale, unde din cînd în cînd este prezent însuși „El Caudillo", Francisco Franco. În jurul toreadorului, cu care Sophia Loren se simte onorată să twisteze la petrecerile madrilene, se țes povești care au, toate, un sîmbure de adevăr. Se spune, de exemplu, că o doamnă din înalta societate a ținut enorm să facă cunoștință cu El Cordobes și că, atunci cînd a avut prilejul, a început să se laude că au fost vecini la Palma del Rio.

— Foarte adevărat, senora. Numai că atunci cînd eu mă apropiam de gardul moșiei dumneavoastră, paznicul asmuțea cîinii pe mine — i-a răspuns El Cordobes cu un ușor zîmbet ironic.

În altă zi, toreadorului i-a fost prezentat directorul închisorii din Cordoba

SOȚIA TOREADORULUI :
— De cîte ori ți-am spus să nu-ți mai aduci de lucru acasă.

care s-a fîstîcit cînd s-a văzut față în față cu idolul publicului spaniol.

— De ce — i-a venit acesta în ajutor — nu mai ții minte cînd mă puneai la tot felul de corvoade ?

Și, într-adevăr, paznicul moșiei din Rio del Palma l-a fugărit cu cîinii ; directorul închisorii l-a pus la tot felul de corvoade. Fiindcă pînă a ajunge celebru și milionar, El Cordobes a fost sărac lipit și hăituit de toată lumea.

Manuel Benitez s-a născut la 4 mai 1936, în satul Palma del Rio, în familia unui țăran. După trei ani, tatăl lui, ostaș al armatei republicane, a murit de tuberculoză într-un lagăr de concentrare. Mama nu i-a supraviețuit mult, foamea a doborît-o și cei patru orfani au crescut din mila altora, care, însă, la rîndul lor, se hrăneau cu iarbă și coajă de copac. Vagabondînd în căutarea unei bucăți de pîine, Manuel a fost deseori închis.

La 15 ani a hotărît să se facă toreador — Benitez e andaluz, iar Andaluzia a dat Spaniei cei mai mari luptători de corridă. Dar nu această tradiție romantică i-a determinat hotărîrea, ci dorința de o viață omenească. Ca și Miguel Miguelin, care își joacă propriul personaj în filmul „Momentul adevărului", Benitez și-a spus atunci cu înverșunare : „Scuip pe luptele cu taurii, dar pentru mine e singura posibilitate să trăiesc omenește". Și a început, nopțile, să sară gardurile ocolurilor, învățînd, la lumina lunei, să se ferească de coarnele taurilor. Nu i-a fost ușor să capete un contract. Băiețandri flămînzi ca el erau cu duiumul. Într-o dimineață de primăvară, în toiul sezonului de corrida, a sărit în arenă dorind să atragă atenția asupra lui și să-și arate măiestria. A doua zi ziarele madrilene au publicat o fotografie devenită azi o raritate : un tînăr zdrențăros culcat la pămînt de taur. El Cordobes a stat la spitalul închisorii cîteva săptămîni ca să-și tămăduiască rănile, pe care, cum a mărturisit mai tîrziu, și le scormonea singur ca să mai poată rămîne în spital unde mînca pe săturate.

Norocul i-a zîmbit (și lui, dar și impresarului) cînd l-a convins pe impresarul Rafael Sanchez să încheie un contract cu el. De atunci a început ascensiunea lui El Cordobes (care a debutat sub pseudonimul El Palmeno), purtîndu-l pe cele mai înalte culmi. Cordobes a obținut nu numai un imens triumf personal ; el a scos corrida din impasul în care intrase după rivalitatea de mulți ani dintre Ordonez și Dominguin (ce frumoase pagini le-a consacrat Hemingway !) Azi, jumătate dintre turiștii străini care vizitează Spania (anul trecut numărul lor a trecut de 17 milioane), socotesc că n-au văzut nimic dacă nu-l văd pe El Cordobes luptînd.

De multe ori e întrebat dacă se teme. El Cordobes răspunde cu o frază pe care a spus-o cîndva Belmonte : „Foamea rănește mai tare decît coarnele taurilor". Se spune că uneori, cînd trebuie să intre în arenă, se face palid ca mulți dintre colegii lui, pe care totuși nimeni nu i-ar putea învinui de lașitate. Dar cînd se vede față în față cu taurul, se transformă dintr-o dată și zîmbetul nu-i părăsește chipul frumos, brun, încadrat de o frizură „à la Beatles", Benitez fiind primul toreador care a renunțat la codița tradițională și și-a modernizat coafura.

I. Kobov

Tamara Vladimirțeva și Galina Mikovskaia prezintă două ansambluri pe care creatorul de modele N. S. Ponteleimonov l-a creat special pentru studente.

ÎN FAMILIE

Gineri și socri

Anii trec. Copiii cresc. Și iată că le vine și lor timpul să-și întemeieze un cămin.

Uneori, cei mari se află într-o situație jenantă față de ginere sau noră, încă înainte ca aceștia să aibă dreptul de a se numi așa, fiindcă au dus împotriva lor o activă campanie „preelectorală". Mamele, mai ales, sînt acelea care nu găsesc pe nimeni demn să stea alături de fiul sau fiica lor. „Ce. e de

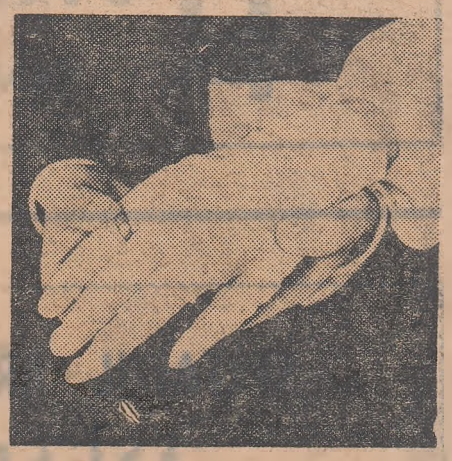

Așa începe viața în doi... Faceți-o cît mai armonioasă

nasul lui (al ei) ?" Ce fel de contacte se pot stabili ulterior cu obiectul unei asemenea reflecții ? !

De altminteri, unii părinți nici nu se străduiesc să stabilească contacte : toată grija lor e ca perechea abia constituită să se despartă cît mai repede, pînă n-au apărut încă copiii. Și, uneori, reușesc. Iar „salvații" rămîn de pe urma unor asemenea intervenții cu sufletul pustiu, dezamăgiți sau sceptici. „Dragostea ? Să mai încerce și alții. Mie mi-e destul !"

Dar chiar dacă nu se ajunge la aceste soluții-limită, chiar dacă socrii îi binecuvintează „în general" pe tinerii căsătoriți, cîte prejudecăți și suspiciuni au totuși față de ei ! Căutați să vă lămuriți cinstit unde vorbește, într-adevăr, experiența vieții, care îi poate feri pe copiii dumneavoastră adulți de neplăceri inutile, și unde, sub masca intuiției, a instinctului părintesc, vă roade o tainică gelozie, dorința de a vă păstra autoritatea asupra fiului sau fiicei care zboară din cuib, teama de singurătate, de înstrăinare. Nu vă rușinați de aceste sentimente, ele sînt firești, nu sînt condamnabile, numai că trebuie ținute bine în frîu, ca să nu devină o barieră între dumneavoastră și noul membru al familiei.

Feriți-vă de lipsa de obiectivitate, stimați părinți ! Cîte necazuri poate aduce ea, uneori, unei familii insuficient consolidate, strecurîndu-se prin șușotelile, aluziile și privirile dv. strîmbe ! Renunțați categoric la „învățăminte" de genul : „Totul e să pui piciorul în prag de la început !" sau „N-o alinta, că pe urmă ți se suie în cap" sau „Pune-l la încercare, să vezi dacă într-adevăr te iubește". Datoria dv. este să-i ajutați pe tineri să se învețe, să se obișnuiască, să se acomodeze unul cu altul. Convingeți-i că e nevoie de o îngăduință reciprocă, de răbdare, de respect, de grijă. Arătați-le că singurul mijloc real de a crea o familie trainică, e să știe să cedeze, să vină în întîmpinarea dorințelor și obiceiurilor celuilalt.

În certurile dintre soți, oricît de greu v-ar veni, luați mai bine partea celui „străin". Faceți tot ce puteți ca să-i împăcați, nu luați în serios conflictele lor furtunoase, dar repede trecătoare, și nu trageți din ele concluzii dramatice. Să zicem că fiica dv vine să vi se plîngă de soțul ei, care e așa și pe dincolo și, la sfîrșit, adaugă patetic că divorțează ! Să mai zicem că, furați de zelul părintesc, v-ați pus și dv. alături de ea, să-l săpuniți zdravăn pe ginerele vinovat. Peste o oră-două, ei se împacă, fata a uitat tot ce a spus, ce a reproșat și amenințat ; în schimb, ce ați spus dv. îi rămîne pe undeva în minte, și într-o zi poate să-și zică : „Uite ce crede mama despre Vasia al meu !"

V-am vorbit mai sus despre necesitatea de a-i îndruma, de a-i conduce la început pe tinerii căsătoriți, fără a înțelege, însă, prin aceasta că trebuie să vă amestecați în viața lor. Poate că nu tot ce fac ei vă place, dar dacă lor le place nu încercați să-i faceți neapărat fericiți în felul dv. E inutil și eronat. Fiecare vîrstă, fiecare generație are necesitățile ei. Lăsați-i pe noii căsătoriți să trăiască cum le place lor, nu le impuneți rețetele dv.

În schimb, nu obosiți arătîndu-le că familia este o problemă serioasă, dezvoltîndu-le simțul de răspundere față de ei și mai ales față de viitorii copii. Căci, în definitiv, tinerii căsătoriți construiesc căminul în atmosfera căruia vor crește nepoții dv.

A. Lavrov, O. Lavrova

SPORT

Povara gloriei

Înainte de a deveni campioană mondială la Dortmund, Nataša Kucinskaia era convinsă că nu va putea trece de idolul și marea ei rivală Vera Ceaslavska. Și fiindcă tot n-avea ce pierde, a evoluat cu o desăvîrșită degajare și o totală lipsă de trac. Cu Ceaslavska lucrurile au stat invers. După o strălucită demonstrație de măiestrie, mici ghinioane, plus crisparea dată de conștiința faptului că are de apărat un nume pe care i-l periclita o necunoscută, au făcut-o să piardă. Evident, Nataša Kucinskaia e foarte talentată și are multă voință, ceea ce a atîrnat greu. Dar factorii obiectivi sînt căutați de Stanislav Tokarev, autorul unor foarte interesante însemnări pe această temă, în altă parte : Kucinskaia debuta, nimeni nu miza pe ea, nu era obligată să o învingă pe Ceaslavska, înfrîngerea n-ar fi fost rușinoasă. Mai tîrziu i-a fost, însă, mai greu. La Amsterdam, unde nu mai era o necunoscută, ci campioană mondială, n-a putut cuceri și titlul european.

Cazul Nataliei Kucinskaia nu este o excepție. La Olimpiada de la Roma nimeni nu știa de Valeri Brumel. Toți ochii erau ațintiți asupra lui John Thomas. Pus la adăpost de anonimatul său, Brumel a irupt atunci pe arena mondială pe care o domină autoritar, deoarece pe lîngă un talent ieșit din comun, are și nervi de oțel, care pentru un sportiv sînt tot atît de necesari ca și talentul.

Prin urmare, ce este un debut strălucit — o întîmplare sau o lege ? — se întreabă Stanislav Tokarev. Nu poate fi întîmplare, răspunde el, pentru că se repetă. Dar nici lege, fiindcă în general debutanții sînt totuși mai des învinși decît învingători.

Și totuși, povara gloriei rămîne un handicap. În această ordine de idei își spune un cuvînt greu și publicul. Se știe că acesta e întotdeauna mai binevoitor, mai tolerant cu începătorii. Cu „veteranii" s-a obișnuit, succesele lor nu mai constituie o senzație, îi plac surprizele, îi place tinerețea și în genere vrea ca viața sportivă să evolueze, să progreseze. În afară de asta, în victoria celui mai slab asupra celui mai tare, a necunoscutului asupra celebrității, vede un semn al dreptății veșnice și poate, cum remarcă Tokarev, o răzbunare a propriilor aspirații și veleități refulate. De aceea, de regulă, publicul e aliatul începătorului.

Dar să ne întoarcem la debutanți. După o primă afirmare strălucită, lucrurile se complică tot mai mult. Stanislav Tokarev relatează următorul caz semnificativ : cînd s-a înapoiat de la Tokio, campioana olimpică Galina Prozumenșcikova i-a mărturisit că n-a avut deloc emoții, dar că prietena ei Svetlana Babanina tremura toată. „Cred și eu, vîrsta..." a încheiat tînăra înotătoare, care n-avea atunci decît 15 ani. „Dar nu era vorba numai de diferența de vîrstă de 5 ani — scrie Tokarev. Douăzeci de ani — înseamnă minimum cinci ani în sport, înseamnă un lanț de succese, dintre care fiecare trebuie confirmat și consolidat, înseamnă temerea permanentă că îți poți pierde reputația de campion. Iată ce povară grea trebuie să porți".

Sportivii adevărați, cei care știu să se autodepășească, să fie stăpîni nu numai pe talentul lor, ci și pe nervii și voința lor o poartă, însă, fără a lăsa să i se întrevadă greutatea.

40 460 REDACȚIA : București, Piața „Scînteii", Tel. 17 60 10. Abonamentele se fac la oficiile poștale și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii